
tIrthamAhAtmyaM Kurmapurana 34-42 Importance of Places of Pilgrimage

—
—
తీర్థమాహాత్మ్యం కూర్మపురాణే అధ్యాయాః ౩౪-౪౨

—
—
Document Information

Text title : tIrthamAhAtmyaM Kurmapurana 34-42 Importance of Places of Pilgrimage

File name : tIrthamAhAtmyamKurmapurANe.itx

Category : misc

Location : doc_z_misc_general

Transliterated by : sa.wikisource.org

Proofread by : PSA Easwaran

Description-comments : kUrmapurANa uttarabhAga adhyAya 34-42

Latest update : August 6, 2023

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

August 6, 2023

sanskritdocuments.org

తీర్థమాహాత్మ్యం కూర్మపురాణే అధ్యాయాః ౩౪-౪౨

౩౪

కూర్మపురాణే ఉత్తరభాగే చతుస్త్రింశత్తమోఽధ్యాయః
వ్యాస ఉవాచ ।

మనుష్యాణాం తు హరణం కృత్వా స్త్రీణాం గృహస్య చ ।
వాపీకూపజలానాం చ శుభ్యేచ్ఛాన్తాయణేన తు ॥ ౩౪.౧॥

ద్రవ్యాణామల్పసారాణాం స్త్రేయం కృత్వాఽన్యవేశ్మనః ।
చరేత్ సాస్తవసం కృచ్ఛం తన్నిర్యాత్యాత్మశుద్ధయే ॥ ౩౪.౨॥

ధాన్యాన్నధనచౌర్యం తు కృత్వా కామార్ద్యజోత్తమః ।
స్వజాతీయగృహదేవ కృచ్ఛార్థేన విశుద్ధ్యతి ॥ ౩౪.౩॥

భక్ష్యభోజ్యోపహరణే యానశయ్యాసనస్య చ ।
పుష్పమూలఫలానాం చ పఞ్చగవ్యం విశోధనమ్ ॥ ౩౪.౪॥

తృణకాష్ఠద్రుమాణాం చ శుష్కాన్నస్య గుడస్య చ ।
చైలచర్మామిషాణాం చ త్రిరాత్రం స్యాదభోజనమ్ ॥ ౩౪.౫॥

మణిముక్తాప్రవాలానాం తామ్రస్య రజతస్య చ ।
అయఃకాన్తోపలానాం చ ద్వాదశాహం కాణాశనమ్ ॥ ౩౪.౬॥

కర్పాసకీటజిర్ణానాం ద్విశేషైకశఫస్య చ ।
పుష్పగంధౌషధీనాం చ పిబేచ్చైవ త్ర్యహం పయః ॥ ౩౪.౭॥

నరమాంసాశనం కృత్వా చాన్తాయణమథాచరేత్ ।
కాకం చైవ తథా శ్వానం జగ్ధ్వా హస్తినమేవ చ ॥ ౩౪.౮॥

వరాహం కుక్కుటం చాథ తప్తకృచ్ఛ్రాణ శుద్ధ్యతి ।
క్రవ్యాదానాం చ మాంసాని పురీషం మూత్రమేవ చ ॥ ౩౪.౯॥

గోగోమాయుకపీనాం చ తదేవ వ్రతమాచరేత్ ।
శిశుమారం తథాచాషం మత్స్యమాంసం తథైవ చ ॥ ౩౪.౧౦॥

ఉపోష్య ద్వాదశాహం తు కూష్మాణ్డైర్జుహుయాద్భుతమ్ ।
 నకులోలూకమార్జారం జగ్ద్వా సాస్తపనం చరేత్ ॥ ౩౪.౧౧ ॥
 శ్వాపదోష్ట్రఖరాజ్జగ్ద్వా తప్తకృచ్చేఛ్చణ శుద్ధ్యతి ।
 వ్రతవచ్చైవ సంస్కారం పూర్వేణ విధినైవ తు ॥ ౩౪.౧౨ ॥
 బకం చైవ బలాకాఞ్చ హంసం కారణవం తథా ।
 చక్రవాకపలం జగ్ద్వా ద్వాదశాహమభోజనమ్ ॥ ౩౪.౧౩ ॥
 కపోతం టిట్టిభాఞ్చైవ శుకం సారసమేవ చ ।
 ఉలూకం జాలపాదం చ జగ్ద్వాఽవ్యేతద్వ్యతం చరేత్ ॥ ౩౪.౧౪ ॥
 శిశుమారం తథా చాషం మత్స్యమాంసం తథైవ చ ।
 జగ్ద్వా వైవ కటాహారమేతదేవ చరేద్వ్యతమ్ ॥ ౩౪.౧౫ ॥
 కోకిలం వైవ మత్స్యంశ్చ మణ్డూకం భుజగం తథా ।
 గోమూత్రయావకాహారో మానేనైకేన శుద్ధ్యతి ॥ ౩౪.౧౬ ॥
 జలేవరాంశ్చ జలజాన్ ప్రణుదానథవిష్కీరాన్ ।
 రక్తపాదాంస్తథా జగ్ద్వా సప్తాహం చైతదాచరేత్ ॥ ౩౪.౧౭ ॥
 శునో మాంసం శుష్కమాంసమాత్మార్థం చ తథా కృతమ్ ।
 భుక్త్వా మాంసం చరేదేతత్ తత్ప్రాపస్యాపనుత్తయే ॥ ౩౪.౧౮ ॥
 వృంతాకం భుస్తృణం శిగ్రుం కుభాణ్డం కరకం తథా ।
 ప్రాజాపత్యం చరేజ్జగ్ద్వా ఖడ్గం కుమ్భికమేవ చ ॥ ౩౪.౧౯ ॥
 పలాణ్డం లశునం చైవ భుక్త్వా చాన్తాయణం చరేత్ ।
 నాలికాం తణ్డలీయం చ ప్రాజాపత్యేన శుద్ధ్యతి ॥ ౩౪.౨౦ ॥
 ఆశ్మాన్తకం తథా పోతం తప్తకృచ్చేఛ్చణ శుద్ధ్యతి ।
 ప్రాజాపత్యేన శుద్ధిః స్యాత్ కుసుమభస్య చ భక్షణే ॥ ౩౪.౨౧ ॥
 అలాబు కింశుకం చైవ భుక్త్వా చైతద్వ్యతం చరేత్ ।
 ఉదుమ్బరం చ కామేన తప్తకృచ్చేఛ్చణ శుద్ధ్యతి ॥
 వృథా కృసరసంయావం పాయసాపూపసంకృలమ్ ।
 భుక్త్వా చైవం విధం త్వన్నం త్రిరాత్రేణ విశుద్ధ్యతి ॥
 పీత్వా క్షీరాణ్యపేయాని బ్రహ్మచారీ సమాహితః ।

గోమూత్రయావకాహారో మాసేనైకేన శుద్ధ్యతి ॥

అనిర్దశాహం గోక్షీరం మాహిషం చాజమేవ చ ।

సన్నిన్యాశ్చ వివత్సాయాః పిబన్ క్షీరమిదం చరేత్ ॥

ఏతేషాం చ వికారాణి పీత్వా మోహేన వా పునః ॥ ౩౪.౨౨ ॥

గోమూత్రయావకాహారః సప్తరాత్రేణ శుద్ధ్యతి ।

భుక్త్వా చైవ నవశ్రాద్ధే మృతకే సూతకే తథా ॥ ౩౪.౨౩ ॥

చాన్ద్రాయణేన శుద్ధ్యేత బ్రాహ్మణస్తు సమాహితః ।

యస్యాగ్నౌ హూయతే నిత్యమన్నస్యాగ్రం న దీయతే ॥ ౩౪.౨౪ ॥

చాన్ద్రాయణం చరేత్ సమ్యక్ తస్యాన్నప్రాశనే ద్విజః ।

అభోజ్యానాం తు సర్వేషాం భుక్త్వా చాన్నముపస్కృతమ్ ॥ ౩౪.౨౫ ॥

అన్తావసాయినాం చైవ తప్తకృచ్ఛేణ శుద్ధ్యతి ॥

చాణ్డాలాన్నం ద్విజో భుక్త్వా సమ్యక్ చాన్ద్రాయణం చరేత్ ॥ ౩౪.౨౬ ॥

బుద్ధిపూర్వం తు కృచ్ఛాబ్ధం పునః సంస్కారమేవ చ ।

అసురామద్యపానేన కుర్యాచ్ఛాన్ద్రాయణవ్రతమ్ ॥ ౩౪.౨౭ ॥

అభోజ్యాన్నం తు భుక్త్వా చ ప్రాజాపత్యేన శుద్ధ్యతి ।

విణ్మూత్రప్రాశనం కృత్వా రేతసశ్చైతదాచరేత్ ॥ ౩౪.౨౮ ॥

అనాదిష్టేషు చైకాహం సర్వత్ర తు యథార్థతః ।

విడ్వరాహఖరోష్ఠాణాం గోమాయోః కపికాకయోః ॥ ౩౪.౨౯ ॥

ప్రాశ్య మూత్రపురీషాణి ద్విజశ్చాన్ద్రాయణం చరేత్ ।

అజ్ఞానాత్ ప్రాశ్య విణ్మూత్రం సురాసంస్పృష్టమేవ చ ॥ ౩౪.౩౦ ॥

పునః సంస్కారమర్హన్తి త్రయో వర్ణా ద్విజాతయః ।

క్రవ్యాదాం పక్షిణాం చైవ ప్రాశ్య మూత్రపురీషకమ్ ॥ ౩౪.౩౧ ॥

మహాసాన్తపనం మోహాత్ తథా కుర్యాద్ద్విజోత్తమః ।

భాసమణ్డూకకురరే విష్కరే కృచ్ఛమాచరేత్ ॥ ౩౪.౩౨ ॥

ప్రాజాపత్యేన శుద్ధ్యేత బ్రాహ్మణోచ్ఛిష్టభోజనే ।

క్షత్రియే తప్తకృచ్ఛం స్వాద్వైశ్యే చైవతికృచ్ఛకమ్ ॥ ౩౪.౩౩ ॥

శూద్రోచ్ఛిష్టం ద్విజో భుక్త్వా కుర్యాచ్ఛాన్ద్రాయణవ్రతమ్ ।

సురాభాణ్డోదరే వారి పీత్వా చాన్ద్రాయణం చరేత్ || ౩౪.౩౪ ||
 సముచ్చిష్టం ద్విజో భుక్త్వా త్రిరాత్రేణ విశుద్ధ్యతి |
 గోమూత్రయావకాహారః పీతశేషం చ వా గవామ్ || ౩౪.౩౫ ||
 అపో మూత్రపురీషాద్వైర్ధూషితాః ప్రాశయేద్యదా |
 తదా సాస్తవనం ప్రోక్తం వ్రతం పాపవిశోధనమ్ || ౩౪.౩౬ ||
 చాణ్డాలకూపభాణ్డేషు యది జ్ఞానాత్ పిబేజ్జలమ్ |
 చరేత్ సాస్తవనం కృచ్ఛం బ్రాహ్మణః పాపవిశోధనమ్ || ౩౪.౩౭ ||
 చాణ్డాలేన తు సంస్పృష్టం పీత్వా వారి ద్విజోత్తమః |
 త్రిరాత్రేణ విశుద్ధ్యేత పంచగవ్యేన చైవ హి || ౩౪.౩౮ ||
 మహాపాతకిసంస్పర్శే భుక్త్వా స్నాత్వా ద్విజో యది |
 బుద్ధిపూర్వం తు మూఢాత్మా తప్తకృచ్ఛం సమాచరేత్ || ౩౪.౩౯ ||
 స్పృష్ట్యా మహాపాతకినం చాణ్డాలం వా రజస్వలామ్ |
 ప్రమాదాద్భోజనం కృత్వా త్రిరాత్రేణ విశుద్ధ్యతి || ౩౪.౪౦ ||
 స్నాన్వారో యది భుజ్జీత అహోరాత్రేణ శుద్ధ్యతి |
 బుద్ధిపూర్వం తు కృచ్ఛేణ భగవానాహ పద్మజః || ౩౪.౪౧ ||
 శుష్కపర్యుషితాదీని గవాదిప్రతిదూషితాః |
 భుక్తోపవాసం కురీత కృచ్ఛం పాదమథాపి వా || ౩౪.౪౨ ||
 సంవత్సరాస్తే కృచ్ఛం తు చరేద్విప్రః పునః పునః |
 అజ్ఞాతభుక్తశుద్ధ్యర్థం జ్ఞాతస్య తు విశేషతః || ౩౪.౪౩ ||
 వ్రాత్యానాం యజనం కృత్వా పరేషామన్త్యకర్మ చ |
 అభిచారమహీనం చ త్రిభిః కృచ్ఛ్చైర్విశుద్ధ్యతి || ౩౪.౪౪ ||
 బ్రాహ్మణాదిహతానాం తు కృత్వా దాహాదికాః క్రియాః |
 గోమూత్రయావకాహారః ప్రాజాపత్యేన శుద్ధ్యతి || ౩౪.౪౫ ||
 త్రైలాభ్యక్తోఽథవా కుర్యాద్యది మూత్రపురీషకే |
 అహోరాత్రేణ శుద్ధ్యేత శ్మశ్రుకర్మాణి మైథునే || ౩౪.౪౬ ||
 ఏకాహేన విహాయగ్నిం పరిహార్య ద్విజోత్తమః |
 త్రిరాత్రేణ విశుద్ధ్యేత త్రిరాత్రాత్ షడహం పునః || ౩౪.౪౭ ||

దశాహం ద్వాదశాహం వా పరిహార్య ప్రమాదతః |
 కృచ్ఛం చాన్తాయణం కుర్యాత్ తత్పాపస్యాపనుత్తయే || ౩౪.౪౮||
 పతితాద్భ్యవ్యమాదాయ తదుత్సర్గేణ శుద్ధ్యతి |
 చరేత్ సాస్తవనం కృచ్ఛమిత్యాహ భగవాన్ మనుః || ౩౪.౪౯||
 అనాశకాన్నివృత్తాస్తు ప్రవజ్ఞ్యావసితాస్తథా |
 చరేయుస్త్రీణి కృచ్ఛాణి శ్రీణి చాన్తాయణాని చ || ౩౪.౫౦||
 పునశ్చ జాతకర్మాదిసంస్కారైః సంస్కృతా ద్విజాః |
 శుద్ధ్యేయుస్తద్వృతం సమ్యక్ చరేయుర్ధర్మవర్ధనాః || ౩౪.౫౧||
 అనుపాసితసన్ధ్యస్తు తదహర్యావకే వసేత్ |
 అనశ్చన్ సంయతమనా రాత్రౌ చేద్రాత్రిమేవ హి || ౩౪.౫౨||
 అకృత్వా సమిదాధానం శుచిః స్నాత్వా సమాహితః |
 గాయత్ర్యష్టసహస్రస్య జప్యం కుర్యాద్విశుద్ధయే || ౩౪.౫౩||
 ఉపవాసీ చరేత్ సన్ధ్యాం గృహస్థోఽపి ప్రమాదతః |
 స్నాత్వా విశుద్ధ్యతే సద్యః పరిశ్రాంతస్తు సంయమాత్ || ౩౪.౫౪||
 వేదోదితాని నిత్యాని కర్మాణి చ విలోప్య తు |
 స్నాతకవ్రతలోపం తు కృత్వా చోపవసేద్దినమ్ || ౩౪.౫౫||
 సంవత్సరం చరేత్ కృచ్ఛమన్యోత్సాదీ ద్విజోత్తమః |
 చాన్తాయణం చరేద్వాత్సో గోప్రదానేన శుద్ధ్యతి || ౩౪.౫౬||
 నాస్తిక్యం యది కుర్వీత ప్రాజాపత్యం చరేద్ద్విజః |
 దేవద్రోహం గురుద్రోహం తప్తకృచ్ఛేణ శుద్ధ్యతి || ౩౪.౫౭||
 ఉష్ణయానం సమారుహ్య ఖరయానం చ కామతః |
 త్రిరాత్రేణ విశుద్ధ్యేత్ తు నగోన్న వా ప్రవిశేజ్జలమ్ || ౩౪.౫౮||
 షష్ఠాన్నకాలతా మాసం సంహితాజప ఏవ చ |
 హోమాశ్చ శాకలా నిత్యమపాఙ్క్తానాం విశోధనమ్ || ౩౪.౫౯||
 నీలం రక్తం వసిత్యా చ బ్రాహ్మణో వస్త్రమేవ హి |
 అహోరాత్రోఽపి తః స్నాతః పఞ్చగవ్యేన శుద్ధ్యతి || ౩౪.౬౦||
 వేదధర్మపురాణానాం చణ్డాలస్య తు భాషణే |

చాన్ద్రాయణేన శుద్ధిః స్యాన్న హ్యన్య తస్య నిష్కృతిః ॥ ౩౪.౬౧॥
 ఉద్భవన్తనాదినిహతం సంస్పృశ్య బ్రాహ్మణః క్వచిత్ |
 చాన్ద్రాయణేన శుద్ధిః స్యాత్ ప్రాజాపత్యేన వా పునః ॥ ౩౪.౬౨॥
 ఉచ్ఛిష్టో యద్యనాచాన్తశ్చాణ్డాలాదీన్ స్పృశేద్ద్విజః |
 ప్రమాదాద్వై జపేత్ స్నాత్వా గాయత్ర్యష్టసహస్రకమ్ ॥ ౩౪.౬౩॥
 ద్రుపదానాం శతం వాపి బ్రహ్మచారీ సమాహితః |
 త్రిరాత్రోపొషితః సమ్యక్ పఞ్చగవ్యేన శుద్ధ్యతి ॥ ౩౪.౬౪॥
 చణ్డాలపతితాదీన్స్తు కామాద్యః సంస్పృశేద్ద్విజః |
 ఉచ్ఛిష్టస్తత్ర కుర్వీత ప్రాజాపత్యం విశుద్ధయే ॥ ౩౪.౬౫॥
 చాణ్డాలసూతకిశవాన్స్తథా నారీం రజస్వలామ్ |
 స్పృష్ట్యా స్నాయాద్విశుద్ధ్యర్థం తత్స్పృష్టపతితాస్తథా ॥ ౩౪.౬౬॥
 చాణ్డాలసూతికశవైః సంస్పృష్టం సంస్పృశేద్ద్యది |
 ప్రమాదాత్ తత ఆచమ్య జపం కుర్యాత్ సమాహితః ॥ ౩౪.౬౭॥
 తత్ స్పృష్టస్పర్శినం స్పృష్ట్యా బుద్ధిపూర్వం ద్విజోత్తమః |
 ఆచమేత్ తద్విశుద్ధ్యర్థం ప్రాహ దేవః పితామహః ॥ ౩౪.౬౮॥
 భుజ్జానస్య తు విప్రస్య కదాచిత్ సంస్పృశేత్ యది |
 కృత్వా శౌచం తతః స్నాయాదుపోష్య జపయూద్యతమ్ ॥ ౩౪.౬౯॥
 చాణ్డాలాన్త్యశవం స్పృష్ట్యా కృచ్ఛం కుర్యాద్విశుద్ధయే |
 స్పృష్ట్యాఽభ్యక్షన్త్యసంస్పృశ్యమహోరాత్రేణ శుద్ధ్యతి ॥ ౩౪.౭౦॥
 సురాం స్పృష్ట్యా ద్విజః కుర్యాత్ ప్రాణాయామత్రయం శుచిః |
 పలాణ్డం లశునం చైవ ఘృతం ప్రాశ్య తతః శుచిః ॥ ౩౪.౭౧॥
 బ్రాహ్మణస్తు శునా దష్టస్యహం సాయం పయః పిబేత్ |
 నాభేర్పాద్యం తు దష్టస్య తదేవ ద్విగుణం భవేత్ ॥ ౩౪.౭౨॥
 స్యాదేతత్ త్రిగుణం బాహోర్పూర్ణం చ స్యాచ్ఛతుర్గుణమ్ |
 స్నాత్వా జపేద్వా సావిత్రిం శ్వభిర్దష్టో ద్విజోత్తమః ॥ ౩౪.౭౩॥
 అనిర్వర్త్య మహాయజ్ఞాన్ యో భుక్తే తు ద్విజోత్తమః |
 అనాతురః సతి ధనే కృచ్ఛార్ధేన స శుద్ధ్యతి ॥ ౩౪.౭౪॥

ఆహితాగ్నిరుపస్థానం న కుర్యాద్యస్తు పర్వణి ।

ఋతౌ న గచ్ఛేద్భాధ్యాయం వా సోఽపి కృచ్ఛార్థమాచరేత్ ॥ ౩౪.౭౫॥

వినాఽద్భిరపు నాప్యార్తః శరీరం సన్నివేశ్య చ ।

సచైవో జలమాప్లుత్య గామాలభ్య విశుద్ధ్యతి ॥ ౩౪.౭౬॥

బుద్ధిపూర్వం త్వభ్యుదితో జపేదస్తర్జలే ద్విజః ।

గాయత్ర్యష్టనహస్రం తు త్ర్యహం చోపవనేద్యవ్యతి ॥ ౩౪.౭౭॥

అనుగమ్యేచ్ఛయా శూద్రం ప్రేతీభూతం ద్విజోత్తమః ।

గాయత్ర్యష్టనహస్రం చ జప్యం కుర్యాన్నదీషు చ ॥ ౩౪.౭౮॥

కృత్వా తు శపథం విప్రో విప్రస్య వధసంయుతమ్ ।

సచైవ యావకాన్నేన కుర్యాచ్ఛాన్తాయణం వ్రతమ్ ॥ ౩౪.౭౯॥

పక్ష్యాణ్యం విషమదానం తు కృత్వా కృచ్ఛేణ శుద్ధ్యతి ।

ఛాయాం శ్వపాకస్యారుహ్య స్నాత్వా సమ్ప్రాశయేద్భ్రుతమ్ ॥ ౩౪.౮౦॥

ఈక్షేదాదిత్యమశుచిర్బ్రష్ట్యాగ్నిం చన్ద్రమేవ వా ।

మానుషం చాస్థి సంస్పృశ్య స్నానం కృత్వా విశుద్ధ్యతి ॥ ౩౪.౮౧॥

కృత్వా తు మిథ్యాధ్యయనం చరేద్భైక్షం తు వత్సరమ్ ।

కృతమ్నా బ్రాహ్మణగృహే పఞ్చసంవత్సరం వ్రతీ ॥ ౩౪.౮౨॥

పశుఙ్కారం బ్రాహ్మణస్యోక్త్యా త్వఙ్కారం చ గరీయసః ।

స్నాత్వాఽనశ్నన్నహః శేషం ప్రణిపత్య ప్రసాదయేత్ ॥ ౩౪.౮౩॥

తాడయిత్వా తృణేనాపి కణ్ఠం బద్ధ్యాపి వాససా ।

వివాదే వాపి నిర్జిత్య ప్రణిపత్య ప్రసాదయేత్ ॥ ౩౪.౮౪॥

అవగూర్య చరేత్ కృచ్ఛృమతికృచ్ఛృం నిపాతనే ।

కృచ్ఛాతికృచ్ఛో కురీవత విప్రస్యోత్పాద్య శోణితమ్ ॥ ౩౪.౮౫॥

గురోరాక్రోశమనృతం కృత్వా కుర్యాద్విశోధనమ్ ।

ఏకరాత్రం త్రిరాత్రం వా తత్పాపస్యాపనుత్తయే ॥ ౩౪.౮౬॥

దేవర్షీణామభిముఖం స్థివనాక్రోశనే కృతే ।

ఉల్ముకేన దహేజ్జహ్వం దాతవ్యం చ హిరణ్యకమ్ ॥ ౩౪.౮౭॥

దేవోద్యానే తు యః కుర్యాన్మాత్రోచ్ఛారం సకృద్ద్విజః ।

ఛిన్ద్యాచ్ఛిశ్నం తు శుద్ధ్యర్థం వరేచ్ఛాన్ద్రాయణం తు వా ॥ ౩౪.౮౮ ॥
 దేవతాయతనే మూత్రం కృత్వా మోహోద్ధ్విజోత్తమః ।
 శిశ్నస్యోత్కర్తనం కృత్వా చాన్ద్రాయణమథాచరేత్ ॥ ౩౪.౮౯ ॥
 దేవతానామృషీణాం చ దేవానాం వైవ కుత్సనమ్ ।
 కృత్వా సమ్యక్ ప్రకురీవత ప్రాజాపత్యం ద్విజోత్తమః ॥ ౩౪.౯౦ ॥
 తైస్తు సమ్నాషణం కృత్వా స్నాత్వా దేవాన్ సమర్చయేత్ ।
 దృష్ట్వా వీక్షేత భాస్వంతం స్మృత్వా విశేషరం స్మరేత్ ॥ ౩౪.౯౧ ॥
 యః సర్వభూతాధిపతిం విశ్వేశానం వినిన్దతి ।
 న తస్య నిష్క్రృతిః శక్యా కర్తుం వర్షశతైరపి ॥ ౩౪.౯౨ ॥
 చాన్ద్రాయణం చరేత్ పూర్వం కృచ్ఛ్యం చైవతికృచ్ఛ్యకమ్ ।
 ప్రపన్నః శరణం దేవం తస్మాత్ పాపాద్విముచ్యతే ॥ ౩౪.౯౩ ॥
 సర్వస్వదానం విధివత్ సర్వపాపవిశోధనమ్ ।
 చాన్ద్రాయణం చ విధినా కృచ్ఛ్యం చైవతికృచ్ఛ్యకమ్ ॥ ౩౪.౯౪ ॥
 పుణ్యక్షేత్రాభిగమనం సర్వపాపవినాశనమ్ ।
 అమాపస్యాం తిథిం ప్రాప్య యః సమారాధయేచ్ఛివమ్ ॥ ౩౪.౯౫ ॥
 బ్రాహ్మణాన్ పూజయిత్వా తు సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౩౪.౯౬ ॥
 కృష్ణాష్టమ్యాం మహాదేవం తథా కృష్ణచతుర్దశీమ్ ।
 సమ్నూజ్య బ్రాహ్మణముఖే సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౩౪.౯౭ ॥
 త్రయోదశ్యాం తథా రాత్రౌ సోపహారం త్రిలోచనమ్ ।
 దృష్ట్వేశం ప్రథమే యామే ముచ్యతే సర్వపాతకైః ॥ ౩౪.౯౮ ॥
 ఉపోషితశ్చతుర్దశ్యాం కృష్ణపక్షే సమాహితః ।
 యమాయ ధర్మరాజాయ మృత్యవే చాన్తకాయ చ ॥ ౩౪.౯౯ ॥
 వైవస్వతాయ కాలాయ సర్వప్రహరణాయ చ ।
 ప్రత్యేకం తిలసంయుక్తాన్ దద్యాత్ సప్తోదకాఙ్ఘ్రీన్ ॥ ౩౪.౧౦౦ ॥
 స్నాత్వా దద్యాచ్ఛ పూర్వాహ్నే ముచ్యతే సర్వపాతకైః ।
 బ్రహ్మచర్యమధఃశయాముపవాసం ద్విజౌర్చనమ్ ॥ ౩౪.౧౦౧ ॥
 ప్రతేష్వేతేషు కురీవత శాన్తః సంయతమానసః ।

అమావస్యాయాం బ్రహ్మణం సముద్దిశ్య పితామహమ్ ॥ ౩౪.౧౦౨॥

బ్రాహ్మణాంస్త్రీన్ సమభ్యర్చ్య ముచ్యతే సర్వపాతకైః ।

షష్ఠ్యాముపోషితో దేవం శుక్లపక్షే సమాహితః ॥ ౩౪.౧౦౩॥

సప్తమ్యామర్చయేద్భానుం ముచ్యతే సర్వపాతకైః ।

భరణ్యాం చ చతుర్థ్యాం చ శనైశ్చరదినే యమమ్ ॥ ౩౪.౧౦౪॥

పూజయేత్ సప్తజన్మోత్తైర్ముచ్యతే పాతకైర్నరః ॥

ఏకాదశ్యాం నిరాహారః సమభ్యర్చ్య జనార్దనమ్ ॥ ౩౪.౧౦౫॥

ద్వాదశ్యాం శుక్లపక్షస్య మహాపాపైః ప్రముచ్యతే ।

తపో జపస్తోత్రసేవా దేవబ్రాహ్మణపూజనమ్ ॥ ౩౪.౧౦౬॥

గ్రహణాదిషు కాలేషు మహాపాతకశోధనమ్ ।

యః సర్వపాపయుక్తోఽపి పుణ్యతీర్థేషు మానవః ॥ ౩౪.౧౦౭॥

నియమేన త్యజేత్ ప్రాణాన్ స ముచ్యేత్ సర్వపాతకైః ।

బ్రహ్మఘ్నం వా కృతఘ్నం వా మహాపాతకదూషితమ్ ॥ ౩౪.౧౦౮॥

భర్తారముద్ధరేన్నారీ ప్రవిష్టా సహ పావకమ్ ।

ఏతదేవ పరం స్త్రీణాం ప్రాయశ్చిత్తం విదుర్బుధాః ॥ ౩౪.౧౦౯॥

సర్వపాపసముదూభతౌ నాత్ర కార్యా విచారణా ।

పతివ్రతా తు యా నారీ భర్తుశుశ్రూషణోత్సుకా ।

న తస్యా విద్యతే పాపమిహ లోకే పరత్ర చ ॥ ౩౪.౧౧౦॥

పతివ్రతా ధర్మరతా భద్రాణ్యేవ సభేత్ సదా ।

నాస్యాః పరాభవం కర్తుం శక్నోతీహ జనః క్వచిత్ ॥ ౩౪.౧౧౧॥

యథా రామస్య సుభగా సీతా త్రైలోక్యవిశ్రుతా ।

పత్నీ దాశరథేర్దేవీ విజిగ్యే రాక్షసేశ్వరమ్ ॥ ౩౪.౧౧౨॥

రామస్య భార్యాం విమలాం రావణో రాక్షసేశ్వరః ।

సీతాం విశాలనయనాం చకమే కాలచోదితః ॥ ౩౪.౧౧౩॥

గృహీత్వా మాయయా వేషం చరన్తిం విజనే వనే ।

సమాహర్తుం మతిం చక్రే తాపసః కిల కామినీమ్ ॥ ౩౪.౧౧౪॥

విజ్ఞాయ సా చ తద్భావం స్మృత్వా దాశరథిం పతిమ్ ।

జగము శరణం వహ్నిమావసథ్యం శుచిస్మితా ॥ ౩౪.౧౦౫॥
 ఉపతస్థే మహాయోగం సర్వదోషవిनाశనమ్ ।
 కృతాజ్ఞులీ రామపత్నీ సాక్షాత్ పతిమివాచ్యుతమ్ ॥ ౩౪.౧౦౬॥
 నమస్యామి మహాయోగం కృతాంతం గహనం పరమ్ ।
 దాహకం సర్వభూతానామీశానం కాలరూపిణమ్ ॥ ౩౪.౧౦౭॥
 నమస్యే పావకం దేవం శాశ్వతం విశ్వతోముఖమ్ ।
 యోగనం కృత్తివసనం భూతేశం పరమమృదమ్ ॥ ౩౪.౧౦౮॥
 ఆత్మానం దీప్తవపుషం సర్వభూతహృది స్థితమ్ ।
 తం ప్రపద్యే జగన్మూర్తిం ప్రభవం సర్వతేజసామ్ ।
 మహాయోగేశ్వరం వహ్నిమాదిత్యం పరమేష్ఠినమ్ ॥ ౩౪.౧౦౯॥
 ప్రపద్యే శరణం రుద్రం మహాగ్రాసం త్రిశూలినమ్ ।
 కాలాగ్నిం యోగీనామీశం భోగమోక్షఫలప్రదమ్ ॥ ౩౪.౧౧౦॥
 ప్రపద్యే త్వాం విరూపాక్షం భూర్భువః స్వః స్వరూపిణమ్ ।
 హిరణ్యయే గృహే గుప్తం మహాన్తమమితౌజసమ్ ॥ ౩౪.౧౧౧॥
 వైశ్వానరం ప్రపద్యేఽహం సర్వభూతేష్వవస్థితమ్ ।
 హవ్యకవ్యవహం దేవం ప్రపద్యే వహ్నిమీశ్వరమ్ ॥ ౩౪.౧౧౨॥
 ప్రపద్యే తత్పరం తత్త్వం వరేణ్యం సవితుః శివమ్ ।
 భార్గవాగ్నిః పరం జ్యోతిః రక్ష మాం హవ్యవాహన ॥ ౩౪.౧౧౩॥
 ఇతి వహ్నోష్ఠకం జప్త్వా రామపత్నీ యశస్వినీ ।
 ధ్యాయస్తీ మనసా తస్థౌ రామముస్మిలితేక్షణా ॥ ౩౪.౧౧౪॥
 అథావసథ్యాద్భగవాన్ హవ్యవాహో మహేశ్వరః ।
 ఆవిరాసీత్ సుదీప్తాత్మా తేజసా నిర్దహన్నివ ॥ ౩౪.౧౧౫॥
 సృష్ట్వా మాయామయీం సీతాం స రావణవధేష్పయా ।
 సీతామాదాయ ధర్మిష్ఠాం పావకోఽన్తరథీయత ॥ ౩౪.౧౧౬॥
 తాం దృష్ట్వా తాదృశీం సీతాం రావణో రాక్షసేశ్వరః ।
 సమాదాయ యయౌ లక్ష్మం సాగరాన్తరసంస్థితామ్ ॥ ౩౪.౧౧౭॥
 కృత్వాఽథ రావణవధం రామో లక్ష్మణసంయుతః ।
 సమాదాయాభవత్ సీతాం శక్ష్మాకులితమానసః ॥ ౩౪.౧౧౮॥

సా ప్రత్యయాయ భూతానాం సీతా మాయామయీ పునః ।
వివేక పావకం దీప్తం దదాహ జ్వలనోఽపి తామ్ ॥ ౩౪.౧౨౯॥
దగ్ధా మాయామయీం సీతాం భగవానుగ్రదీధితిః ।
రామాయాదర్శయత్ సీతాం పావకోఽభూత్ సురప్రియః ॥ ౩౪.౧౩౦॥
ప్రగృహ్య భర్తుశ్చరణౌ కరాభ్యాం సా సుమధ్యమా ।
చకార ప్రణతిం భూమౌ రామాయ జనకాత్మజా ॥ ౩౪.౧౩౧॥
దృష్ట్వా హృష్టమనా రామో విస్మయాకులతోచనః ।
ననామ వహ్నిం సిరసా తోషయామాస రాఘవః ॥ ౩౪.౧౩౨॥
ఉవాచ వహ్నిర్భగవాన్ కిమేషా వరవర్జినీ ।
దగ్ధా భగవతా పూర్వం దృష్టా మత్పూర్వమాగతా ॥ ౩౪.౧౩౩॥
తమాహ దేవో లోకానాం దాహకో హవ్యవాహనః ।
యథావృత్తం దాశరథిం భూతానామేవ సన్నిధౌ ॥ ౩౪.౧౩౪॥
ఇయం సా మిథిలేశేన పార్వతీం రుద్రవల్లభామ్ ।
ఆరాధ్య లభ్యా తపసా దేవ్యాశ్చాత్యస్తవల్లభా ॥ ౩౪.౧౩౫॥
భర్తుః శుశ్రూషణోపేతా సుశీలేయం పతివ్రతా ।
భవానీపార్శ్వమాసీతా మయా రావణకామితా ॥ ౩౪.౧౩౬॥
యా సీతా రాక్షసేశేన సీతా సా భస్మతాం గతా ।
మయా మాయామయీ సృష్టా రావణస్య వధాయ సా ॥ ౩౪.౧౩౭॥
తదర్థం భవతా దుష్టో రావణో రాక్షసేశ్వరః ।
మయోపసంహృతా వైవ హతో లోకవినాశనః ॥ ౩౪.౧౩౮॥
గృహాణ విమలామేనాం జానకీం వచనాన్మమ ।
పశ్య నారాయణం దేవం స్వాత్మానం ప్రభవావ్యయమ్ ॥ ౩౪.౧౩౯॥
ఇత్యుక్త్వా భగవాంశ్చణ్డో విశ్వార్చిర్విశ్వతోముఖః ।
మానితో రాఘవేణాగ్నిర్భూతైశ్చాన్తరధీయత ॥ ౩౪.౧౪౦॥
ఏతత్ పతివ్రతానాం వై మాహాత్మ్యం కథితం మయా ।
స్త్రీణాం సర్వాఘశమనం ప్రాయశ్చిత్తమిదం స్మృతమ్ ॥ ౩౪.౧౪౧॥
ఆశేషపాపయుక్తస్తు పురుషోఽపి సుసంయతః ।

స్వదేహం పుణ్యతీర్థేషు త్యక్త్వా ముచ్యేత కిల్బిషాత్ || ౩౪.౧౪౨||

పుణివ్యాం సర్వతీర్థేషు స్నాత్వా పుణ్యేషు వా ద్విజః |

ముచ్యతే పాతకైః సర్వైః సమస్తైరపి పూరుషః || ౩౪.౧౪౩||

వ్యాస ఉవాచ |

ఇత్యేష మానవో ధర్మో యుష్మాకం కథితో మయా |

మహేశారాధనార్థాయ జ్ఞానయోగం చ శాశ్వతమ్ || ౩౪.౧౪౪||

యోఽనేన విధినా యుక్తో జ్ఞానయోగం సమాచరేత్ |

స పశ్యతి మహాదేవం నాన్యః కల్పశతైరపి || ౩౪.౧౪౫||

స్థాపయేద్యః పరం ధర్మం జ్ఞానం తత్పారమేశ్వరమ్ |

స తస్మాదధికో లోకే స యోగీ పరమో మతః || ౩౪.౧౪౬||

యః సంస్థాపయితుం శక్తో న కుర్యాన్మోహితో జనః |

స యోగయుక్తోఽపి మునిర్నాత్యర్థం భగవత్ప్రియః || ౩౪.౧౪౭||

తస్మాత్ సదైవ దాతవ్యం బ్రాహ్మణేషు విశేషతః |

ధర్మయుక్తేషు శాస్తేషు శ్రద్ధయా చాన్వితేషు వై || ౩౪.౧౪౮||

యః పరేద్భవతాం నిత్యం సంవాదం మమ చైవ హి |

సర్వపాపవినిర్ముక్తో గచ్ఛేత పరమాం గతిమ్ || ౩౪.౧౪౯||

శ్రాద్ధే వా దైవికే కార్యే బ్రాహ్మణానాం చ సన్నిధౌ |

పరేత నిత్యం సుమనాః శ్రోతవ్యం చ ద్విజాతిభిః || ౩౪.౧౫౦||

యోఽర్థం విచార్య యుక్తాత్మా శ్రావయేద్బ్రాహ్మణాన్ శుచీన్ |

స దోషకఙ్కుకం త్యక్త్వా యాతి దేవం మహేశ్వరమ్ || ౩౪.౧౫౧||

ఏతావదుక్త్వా భగవాన్ వ్యాసః సత్యవతీసుతః |

సమాశ్వాస్య మునీన్ సూతం జగామ చ యథాగతమ్ || ౩౪.౧౫౨||

ఇతీ శ్రీకూర్మపురాణే షట్సాహస్ర్యాం సంహితాయాముపరివిభాగే

త్రయస్త్రిశోఽధ్యాయః || ౩౪ ||

3x

కూర్మపురాణే ఉత్తరభాగే పంచుత్రింశతమోఽధ్యాయః

ఋషయః ఊచుః ।

తీర్థాని యాని లోకేఽస్మిన్ విశ్రుతాని మాహుః ॥ ౩౪.౧ ॥

తాని త్వం కథయాస్మాకం రోమహర్షణ సామృతమ్ ॥ ౩౪.౧ ॥

రోమహర్షణ ఉవాచ ।

శృణుధ్వం కథయిష్యేఽహం తీర్థాని వివిధాని చ ।

కథితాని పురాణేషు మునిభిర్బ్రుహ్మవాదిభిః ॥ ౩౪.౨ ॥

యత్ర స్నానం జపో హోమః శ్రాద్ధదానాదికం కృతమ్ ।

పైకైశో మునిశ్రేష్ఠాః పునాత్వాసప్తమం కులమ్ ॥ ౩౪.౩ ॥

పంచాయోజనవిస్తీర్ణం బ్రహ్మణః పరమేష్ఠినః ।

ప్రయాగం ప్రథితం తీర్థం తస్య మాహాత్మ్యమీరితమ్ ॥ ౩౪.౪ ॥

అన్యచ్చ తీర్థప్రవరం కురూణాం దేవవర్దితమ్ ।

ఋషీణామాశ్రమైర్జుష్టం సర్వపాపవిశోధనమ్ ॥ ౩౪.౫ ॥

తత్ర స్నాత్వా విశుద్ధాత్మా దమ్భమాత్సర్యవర్జితః ।

దదాతి యత్కించోదపి పునాత్సుభయతః కులమ్ ॥ ౩౪.౬ ॥

గయాతీర్థం పరం గుహ్యం పితృణాం చాతి దుర్లభమ్ ।

కృత్వా పిణ్డప్రదానం తు న భూయో జాయతే నరః ॥ ౩౪.౭ ॥

సకృద్గయాభిగమనం కృత్వా పిణ్డం దదాతి యః ।

తారితాః పితరస్తేన యాస్యన్తి పరమాం గతిమ్ ॥ ౩౪.౮ ॥

తత్ర లోకహితార్థాయ రుద్రేణ పరమాత్మనా ।

శిలాతలే పదం న్యస్తం తత్ర పితృణాం ప్రసాదయేత్ ॥ ౩౪.౯ ॥

గయాఽభిగమనం కర్తుం యః శక్తో నాభిగచ్ఛతి ।

శోచన్తి పితరస్తం వై వృథా తస్య పరిశ్రమః ॥ ౩౪.౧౦ ॥

గాయన్తి పితరో గాథాః కీర్తయన్తి మహర్షయః ।

గయాం యాస్యతి యః కశ్చిత్ సోఽస్మాన్ సన్తారయిష్యతి ॥ ౩౪.౧౧ ॥

యది స్యాత్ పాతకోపేతః స్వధర్మపరివర్జితః ।

గయాం యాస్యతి వంశో యః సోఽస్మాన్ సన్తారయిష్యతి ॥ ౩౪.౧౨ ॥

ఏష్టవ్యా బహవః పుత్రాః శీలవంతో గుణాన్వితాః ।
 తేషాం తు సమవేతానాం యద్యేకోఽపి గయాం వ్రజేత్ ॥ ౩౫.౧౩॥
 తస్మాత్ సర్వప్రయత్నేన బ్రాహ్మణస్తు విశేషతః ।
 ప్రదద్యాద్విధివత్ పిణ్డాన్ గయాం గత్వా సమాహితః ॥ ౩౫.౧౪॥
 ధన్యాస్తు ఖలు తే మర్త్యా గయాయాం పిణ్డదాయినః ।
 కులాన్యభయతః సప్త సముద్భృత్యాపుయః పరమ్ ॥ ౩౫.౧౫॥
 అన్యచ్చ తీర్థప్రవరం సిద్ధావాసముదాహృతమ్ ।
 ప్రభాసమితి విఖ్యాతం యత్రాస్తే భగవాన్ భవః ॥ ౩౫.౧౬॥
 తత్ర స్నానం తపః శ్రాద్ధం బ్రాహ్మణానాం చ పూజనమ్ ।
 కృత్వా లోకమవాప్నోతి బ్రహ్మణోఽక్షయ్యముత్తమమ్ ॥ ౩౫.౧౭॥
 తీర్థం త్రైయమ్భకం నామ సర్వదేవనమస్కృతమ్ ।
 పూజయిత్వా తత్ర రుద్రం జ్యోతిష్టోమఫలం లభేత్ ॥ ౩౫.౧౮॥
 సువర్ణాక్షం మహాదేవం సమభ్యర్చ్య కపర్దినమ్ ।
 బ్రాహ్మణాన్ పూజయిత్వా తు గాణపత్యం లభేద్భువమ్ ॥ ౩౫.౧౯॥
 సోమేశ్వరం తీర్థవరం రుద్రస్య పరమేష్ఠినః ।
 సర్వవ్యాధిహరం పుణ్యం రుద్రసాలోక్యకారణమ్ ॥ ౩౫.౨౦॥
 తీర్థానాం పరమం తీర్థం విజయం నామ శోభనమ్ ।
 తత్ర లింగం మహేశస్య విజయం నామ విశ్రుతమ్ ॥ ౩౫.౨౧॥
 షణ్మాసనియతాహారో బ్రహ్మచారీ సమాహితః ।
 ఉషిత్వా తత్ర విప్రేన్ద్రా యాస్యన్తి పరమం పదమ్ ॥ ౩౫.౨౨॥
 అన్యచ్చ తీర్థప్రవరం పూర్వదేశేషు శోభనమ్ ।
 ఏకాంతం దేవదేవస్య గాణపత్యఫలప్రదమ్ ॥ ౩౫.౨౩॥
 దత్త్వాత్ర శివభక్తానాం కిచ్చోచ్చశ్వన్మహీం శుభామ్ ।
 సార్వభౌమో భవేద్రాజా ముముక్షుర్మోక్షమాప్నుయాత్ ॥ ౩౫.౨౪॥
 మహానదీజలం పుణ్యం సర్వపాపవినాశనమ్ ।
 గ్రహణే సముపస్సృశ్య ముచ్యతే సర్వపాతకైః ॥ ౩౫.౨౫॥

అన్యః చ విరజా నామ నదీ త్రైలోక్యవిశ్రుతా ।
 తస్యాం స్నాత్వా నరో విప్రా బ్రహ్మలోకే మహీయతే ॥ ౩౫.౨౬ ॥
 తీర్థం నారాయణస్యాన్యన్నామ్నా తు పురుషోత్తమమ్ ।
 తత్ర నారాయణః శ్రీమానాస్తే పరమపూరుషః ॥ ౩౫.౨౭ ॥
 పూజయిత్వా పరం విష్ణుం స్నాత్వా తత్ర ద్విజోత్తమః ।
 బ్రాహ్మణాన్ పూజయిత్వా తు విష్ణులోకమవాప్నుయాత్ ॥ ౩౫.౨౮ ॥
 తీర్థానాం పరమం తీర్థం గోకర్ణం నామ విశ్రుతమ్ ।
 సర్వపాపహరం శంఖోర్నివాసః పరమేష్ఠినః ॥ ౩౫.౨౯ ॥
 దృష్ట్వా లింగం తు దేవస్య గోకర్ణేశ్వరముత్తమమ్ ।
 ఈప్సితాల్లభతే కామాన్ రుద్రస్య దయితో భవేత్ ॥ ౩౫.౩౦ ॥
 ఉత్తరం చాపి గోకర్ణం లింగం దేవస్య శూలినః ।
 మహాదేవం అర్చయిత్వా శివసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ ౩౫.౩౧ ॥
 తత్ర దేవో మహాదేవః స్థాణురిత్యభివిశ్రుతః ।
 తం దృష్ట్వా సర్వపాపేభ్యో ముచ్యతే తక్షణాన్మరః ॥ ౩౫.౩౨ ॥
 అన్యత్ కుబ్జాన్రుమతులం స్థానం విష్ణోర్మహాత్మనః ।
 సమూర్జ్య పురుషం విష్ణుం శ్వేతద్వీపే మహీయతే ॥ ౩౫.౩౩ ॥
 యత్ర నారాయణో దేవో రుద్రేణ త్రిపురారిణా ।
 కృత్వా యజ్ఞస్య మథనం దక్షస్య తు విసర్జితః ॥ ౩౫.౩౪ ॥
 సమంతాద్యోజనం క్షేత్రం సిద్ధర్షిగణవన్దితమ్ ।
 పుణ్యమాయతనం విష్ణోస్తత్రాస్తే పురుషోత్తమః ॥ ౩౫.౩౫ ॥
 అన్యత్ కోకాముఖే విష్ణోస్తీర్థమద్భుతకర్మణః ।
 మృతోఽత్ర పాతకైర్ముక్తో విష్ణుసారూప్యమాప్నుయాత్ ॥ ౩౫.౩౬ ॥
 శాలగ్రామం మహాతీర్థం విష్ణోః ప్రీతివివర్ధనమ్ ।
 ప్రాణాంస్తత్ర నరస్త్వక్వా హృషీకేషం ప్రపశ్యతి ॥ ౩౫.౩౭ ॥
 అశ్వతీర్థమితి ఖ్యాతం సిద్ధావాసం సుపావనమ్ ।
 ఆస్తే హయశిరా నిత్యం తత్ర నారాయణః స్వయమ్ ॥ ౩౫.౩౮ ॥
 తీర్థం త్రైలోక్యవిఖ్యాతం సిద్ధవాసం సుశోభనమ్ ।

తత్రాస్తి పుణ్యదం తీర్థం బ్రహ్మణః పరమేష్ఠినః ॥ ౩౫.౩౯ ॥
 పుష్కరం సర్వపాపఘ్నం మృతానాం బ్రహ్మలోకదమ్ ।
 మనసా సంస్మరేద్యస్తు పుష్కరం వై ద్విజోత్తమః ॥ ౩౫.౪౦ ॥
 పూయతే పాతకైః సర్వైః శక్రేణ సహ మోదతే ।
 తత్ర దేవాః సగన్ధర్వాః సయజ్ఞోరగరాక్షసాః ॥ ౩౫.౪౧ ॥
 ఉపాసతే సిద్ధసజ్ఞా బ్రహ్మణం పద్మసమ్భవమ్ ।
 తత్ర స్నాత్వా భవేచ్ఛుద్ధో బ్రహ్మణం పరమేష్ఠినమ్ ॥ ౩౫.౪౨ ॥
 పూజయిత్వా ద్విజవరం బ్రహ్మణం సమ్ప్రసశ్యతి ।
 తత్రాభిగమ్య దేవేశం పురుహూతమనిన్దితమ్ ॥ ౩౫.౪౩ ॥
 సురూపో జాయతే మర్త్యః సర్వాన్ కామానవాప్నుయాత్ ।
 సప్తసారస్వతం తీర్థం బ్రహ్మద్వైః నేవితం పరమ్ ॥ ౩౫.౪౪ ॥
 పూజయిత్వా తత్ర రుద్రమశ్వమేధఫలం లభేత్ ।
 యత్ర మజ్కణకో రుద్రం ప్రపన్నః పరమేశ్వరమ్ ॥ ౩౫.౪౫ ॥
 ఆరాధయామాస శివం తపసా గోవృషధ్వజమ్ ।
 ప్రజజ్వాలాథ తపసా మునిర్మజ్కణకస్తదా ॥ ౩౫.౪౬ ॥
 ననర్త హర్షవేగేన జ్ఞాత్వా రుద్రం సమాగతమ్ ।
 తం ప్రాహ భగవాన్ రుద్రః కిమర్థం నర్తితం త్వయా ॥ ౩౫.౪౭ ॥
 దృష్ట్వాఽపి దేవమీశానం నృత్యతి స్మ పునః పునః ।
 సోఽస్విక్ష్య భగవానీశః సగర్వం గర్వశాన్తయే ॥ ౩౫.౪౮ ॥
 స్వకం దేహం విదార్యాస్మై భస్మరాశిమదర్శయత్ ।
 పశ్యేమం మచ్ఛరీరోత్థం భస్మరాశిం ద్విజోత్తమ ॥ ౩౫.౪౯ ॥
 మాహాత్మ్యమేతత్ తపసస్తాద్వృశోఽన్యోఽపి విద్యతే ।
 యత్ సగర్వం హి భవతా నర్తితం మునిపుంగవ ॥ ౩౫.౫౦ ॥
 న యుక్తం తాపసస్యైతత్ త్వత్తోఽప్యత్రాధికో హ్యహమ్ ।
 ఇత్యాభాష్య మునిశ్రేష్ఠం స రుద్రః కిల విశ్వదృక్ ॥ ౩౫.౫౧ ॥
 ఆస్థాయ పరమం భావం ననర్త జగతో హరః ।
 సహస్రశీర్షా భూత్వా స సహస్రాక్షః సహస్రపాత్ ॥ ౩౫.౫౨ ॥

దంష్ట్రాకరాలవదనో జ్వాలామాలీ భయంకరః ।
 సోఽన్యపశ్యదథేశస్య పార్శ్వే తస్య త్రిశులినః ॥ ౩౫.౫౩॥
 విశాలతోచనామేకాం దేవీం చారువిలాసినీమ్ ।
 సూర్యాయుతసమప్రఖ్యాం ప్రసన్నవదనాం శివామ్ ॥ ౩౫.౫౪॥
 సస్మితం ప్రేక్ష్య విశ్వేశం తిష్ఠన్తమమితద్యుతిమ్ ।
 దృష్ట్వా సన్త్రస్తహృదయో వేపమానో మునీశ్వరః ॥ ౩౫.౫౫॥
 ననామ శిరసా రుద్రం రుద్రాధ్యాయం జపన్ వశీ ।
 ప్రసన్నో భగవానీశస్త్రమ్భుకో భక్తవత్సలః ॥ ౩౫.౫౬॥
 పూర్వవేషం స జగ్రాహ దేవీ చాన్తర్హితాఽభవత్ ।
 ఆలిక్య భక్తం ప్రణతం దేవదేవః స్వయం శివః ॥ ౩౫.౫౭॥
 న భేతవ్యం త్వయా వత్స ప్రాహ కిం తే దదామ్యహమ్ ।
 ప్రణమ్య మూర్ధ్నా గిరిశం హరం త్రిపురసూదనమ్ ॥ ౩౫.౫౮॥
 విజ్ఞాపయామాస తదా హృష్టః ప్రప్లుమనా మునిః ।
 నమోఽస్తు తే మహాదేవ మహేశ్వర నమోఽస్తు తే ॥ ౩౫.౫౯॥
 కిమేతద్భగవద్రూపం సుఖైరం విశ్వతోముఖమ్ ।
 కా చ సా భగవత్పార్శ్వే రాజమానా వ్యవస్థితా ॥ ౩౫.౬౦॥
 అన్తర్హితేవ చ సహసా సర్వమిచ్ఛామి వేదితుమ్ ।
 ఇత్యుక్తే వ్యాజహారేశస్తదా మజ్జణకం హరః ॥ ౩౫.౬౧॥
 మహేశః స్వాత్మనో యోగం దేవీం చ త్రిపురానలః ।
 అహం సహస్రనయనః సర్వాత్మా సర్వతోముఖః ॥ ౩౫.౬౨॥
 దాహకః సర్వపాపానాం కాలః కాలకరో హరః ।
 మయైవ ప్రేర్యతే కృత్స్నం చేతనాచేతనాత్మకమ్ ॥ ౩౫.౬౩॥
 సోఽన్తర్యామీ స పురుషో హ్యహం వై పురుషోత్తమః ।
 తస్య సా పరమా మాయా ప్రకృతిస్త్రిగుణాత్మికా ॥ ౩౫.౬౪॥
 ప్రోచ్యతే మునిర్భిక్షక్తిర్భగద్యోనిః సనాతనీ ।
 స ఏష మాయయా విశ్వం వ్యామోహయతి విశ్వవితే ॥ ౩౫.౬౫॥
 నారాయణః పరోఽవ్యక్తో మాయారూప ఇతి శ్రుతిః ।
 ఏవమేతజ్జగత్ సర్వం సర్వదా స్థాపయామ్యహమ్ ॥ ౩౫.౬౬॥

యోజయామి ప్రకృత్యాఽహం పురుషం పఞ్చవింశకమ్ |
తథా వై సఙ్గతో దేవః కూటస్థః సర్వగోఽమలః || ౩౫.౬౭||

సృజత్యశేషమేవేదం స్వమూర్తేః ప్రకృతేరజః ||

స దేవో భగవాన్ బ్రహ్మో విశ్వరూపః పితామహః || ౩౫.౬౮||

తవైతత్ కథితం సమ్యక్ స్రష్టృత్వం పరమాత్మనః |
ఏకోఽహం భగవాన్ కలో హ్యనాదిశ్చాస్తకృద్విభుః || ౩౫.౬౯||

సమాస్థాయ పరం భావం ప్రోక్తో రుద్రో మనీషిభిః |
మమ వై సాఽపరా శక్తిర్దేవీ విద్యేతి విశ్రుతా || ౩౫.౭౦||

దృష్టా హి భవతా నూనం విద్యాదేహస్తవహం తతః |
ఏవమేతాని తత్త్వాని ప్రధానపురుషేశ్వరాః || ౩౫.౭౧||

విష్ణుర్బ్రహ్మో చ భగవాన్ రుద్రః కాల ఇతి శ్రుతిః |
త్రయమేతదనాద్యస్తం బ్రహ్మణ్యేవ వ్యవస్థితమ్ || ౩౫.౭౨||

తదాత్మకం తదవ్యక్తం తదక్షరమితి శ్రుతిః |
ఆత్మానందపరం తత్త్వం చిన్మాత్రం పరమం పదమ్ || ౩౫.౭౩||

ఆకాశం నిష్కలం బ్రహ్మ తస్మాదన్యన్న విద్యతే |
ఏవం విజ్ఞాయ భవతా భక్తియోగాశ్రయేణ తు || ౩౫.౭౪||

సమూఽజ్యో వందనీయోఽహం తతస్తం పశ్యసీశ్వరమ్ |
ఏతావదుక్త్వా భగవాన్జ్ఞాగామాదర్శనం హరః || ౩౫.౭౫||

తత్రైవ భక్తియోగేన రుద్రామారాధయన్మునిః |
ఏతత్ పవిత్రమతులం తీర్థం బ్రహ్మర్షినేవితమ్ |

సంసేవ్య బ్రాహ్మణో విద్వాన్ ముచ్యతే సర్వపాతకైః || ౩౫.౭౬||

ఇతి శ్రీకూర్మపురాణే షట్సాహస్ర్యాం సంహితాయాముపరివిభాగే
పఞ్చత్రింశోఽధ్యాయః || ౩౫||

౩౬

కూర్మపురాణే ఉత్తరభాగే షడ్త్రింశత్తమోఽధ్యాయః
సూత ఉవాచ |

అన్యత్ పవిత్రం విపులం తీర్థం త్రైలోక్యవిశ్రుతమ్ |
 రుద్రకోటిరితి ఖ్యాతం రుద్రస్య పరమేష్ఠినః || ౩౬.౧||
 పురా పుణ్యతమే కాలే దేవదర్శనతత్పరాః |
 కోటిబ్రహ్మార్షయో దాన్తాస్తం దేశమగమన్ పరమ్ || ౩౬.౨||
 అహం ద్రక్ష్యామి గిరిశం పూర్వమేవ పినాకినమ్ |
 అన్యోఽన్యం భక్తియుక్తానాం వ్యాఘ్రాతో జాయతే కిల || ౩౬.౩||
 తేషాం భక్తిం తదా దృష్ట్వా గిరిశో యోగినాం గురుః |
 కోటిరూపోఽభవద్రుద్రో రుద్రకోటిస్తతః స్మృతః || ౩౬.౪||
 తే స్మ సర్వే మహాదేవం హరం గిరిగుహాశయమ్ |
 పశ్యంతః పార్వతీనాథం హృష్టపుష్పధియోఽభవన్ || ౩౬.౫||
 అనాద్యస్తం మహాదేవం పూర్వమేవాహమీశ్వరమ్ |
 దృష్టవానితి భక్త్యా తే రుద్రస్యస్తధియోఽభవన్ || ౩౬.౬||
 అథాంతరిక్షే విమలం పశ్యన్తి స్మ మహత్తరమ్ |
 జ్యోతిస్తత్త్వైవ తే సర్వేఽఖిలషన్తః పరం పదమ్ || ౩౬.౭||
 పతత్ స్వదేశాధ్యుషితం తీర్థం పుణ్యతమం శుభమ్ |
 దృష్ట్వా రుద్రం సమభ్యర్చ్య రుద్రసామీప్యమాప్పుయాత్ || ౩౬.౮||
 అన్యచ్చ తీర్థప్రవరం నామ్నా మధువనం స్మృతమ్ |
 తత్ర గత్వా నియమవాన్స్త్రస్యార్ధాసనం లభేత్ || ౩౬.౯||
 అథాన్యా పుష్పనగరీ దేశః పుణ్యతమః శుభః |
 తత్ర గత్వా పితృనాం పూజ్య కులనాం తారయేచ్ఛతమ్ || ౩౬.౧౦||
 కాలజ్ఞురం మహాతీర్థం రుద్రలోకే మహేశ్వరః |
 కాలం జరితవాన్దేవో యత్ర భక్తప్రియో హరః || ౩౬.౧౧||
 శ్వేతో నామ శివే భక్తో రాజర్షిప్రవరః పురా |
 తదాశీస్తన్నమస్కారైః పూజయామాస శూలినమ్ || ౩౬.౧౨||
 సంస్థాప్య విధినా లింగం భక్తియోగపురఃసరః |
 జజాప రుద్రమనిశం తత్ర సంస్యస్తమానసః || ౩౬.౧౩||
 సితం కాలోఽథ దీప్తాత్మా శూలమాదాయ భీషణమ్ |

నేతుమభ్యాగతో దేశం స రాజా యత్ర తిష్ఠతి || ౩౬.౧౪||

వీక్ష్య రాజా భయావిష్టః శూలహస్తం సమాగతమ్ |

కాలం కాలకరం ఘోరం భీషణం చణ్డదీపితమ్ || ౩౬.౧౫||

ఉభాభ్యామథ హస్తాభ్యాం స్పృట్యాఽసౌ లిఙ్గమైశ్వరమ్ |

ననామ శిరసా రుద్రం జజాప శతరుద్రియమ్ || ౩౬.౧౬||

జపస్తమాహ రాజానం నమస్తం మనసా భవమ్ |

ఏహ్యహీతి పురః స్థిత్యా కృతాస్తః ప్రహసన్నివ || ౩౬.౧౭||

తమువాచ భయావిష్టో రాజా రుద్రపరాయణః |

ఏకమీశార్చనరతం విహాయాన్యాన్నిఘాదయ || ౩౬.౧౮||

ఇత్యుక్తవస్తం భగవానబ్రవీదీభీతమానసమ్ |

రుద్రార్చనరతో వాఽన్యో మద్యశే కో న తిష్ఠతి || ౩౬.౧౯||

ఏవముక్త్వా స రాజానం కాలో లోకప్రకాలనః |

బబన్ధ పాశై రాజాఽపి జజాప శతరుద్రియమ్ || ౩౬.౨౦||

అథాన్తరిక్షే విమలం దీప్యమానం తేజోరాశిం భూతభర్తుః పురాణమ్ |

జ్వాలామాలాసంవృతం వ్యాప్య విశ్వం ప్రాదుర్భూతం సంస్థితం సన్దదర్శ || ౩౬.౨౧||

తస్మధ్యేఽసౌ పురుషం రుక్మవర్ణం దేవ్యా దేవం చన్ద్రలేఖోఽజ్జ్వలాఙ్గమ్ |

తేజోరూపం పశ్యతి స్మాతిహృష్టో మేనే చాస్మన్నాథ ఆగచ్ఛతీతి || ౩౬.౨౨||

ఆగచ్ఛన్తం నాతిదూరేఽథ దృష్ట్వా కాలో రుద్రం దేవదేవ్యా మహేశమ్ |

వ్యపేతభీరఖిలేకైనాథం రాజర్షిస్తం నేతుమభ్యాజగామ || ౩౬.౨౩||

అలోక్యాసౌ భగవానుగ్రకర్మా దేవో రుద్రో భూతభర్తా పురాణః |

ఏవం భక్తం సత్వరం మాం స్మరన్తం దేహీతీమం కాలరూపం మమేతి || ౩౬.౨౪||

శ్రుత్వా వాఖ్యం గోపతేరుగ్రభావః కాలాత్మాఽసౌ మన్యమానః స్వభావమ్ |

బద్ధ్వా భక్తం పునరేవాఽథ పాశైః రుద్రో రౌద్రమభిదుద్రావ వేగాత్ || ౩౬.౨౫||

ప్రేక్ష్యాయాన్తం శైలపుత్రమథేశః సోఽస్వీక్ష్యాన్తే విశ్వమాయావిధిజ్ఞః |

సావజ్ఞం వై వామపాదేన కాలం రాజ్జశ్చైనం పశ్యతో వ్యాజఘాన || ౩౬.౨౬||

మమార సోఽతిభీషణో మహేశపాదఘాతితః |

రరాజ దేవతాపతిః సహోమయా పినాకధృక్ || ౩౬.౨౭||

నిరీక్ష్య దేవమిశ్వరం ప్రహృష్టమానసో హరమ్ |
 ననామ సాంబ్రమవ్యయం స రాజపుంగవస్తదా || ౩౬.౨౮||
 నమో భవాయ హేతవే హరాయ విశ్వసమ్భవే |
 నమః శివాయ ధీమతే నమోఽపవర్గదాయినే || ౩౬.౨౯||
 నమో నమో నమో నమో మహావిభూతయే నమః |
 విభాగహీనరూపిణే నమో నరాధిపాయ తే || ౩౬.౩౦||
 నమోఽస్తు తే గణేశ్వర ప్రపన్నదుఃఖనాశన |
 అనాదనిత్యభూతయే వరాహశృంగధారిణే || ౩౬.౩౧||
 నమో వృషధ్వజాయ తే కపాలమాలినే నమః |
 నమో మహానటాయ తే శివాయ శక్కిరాయ తే || ౩౬.౩౨||
 అథానుగృహ్య శక్కిరః ప్రణామతత్పరం నృపమ్ |
 స్వగాణపత్యమవ్యయం సరూపతామథో దదౌ || ౩౬.౩౩||
 సహోమయా సపార్షదః సరాజపుంగవో హరః |
 మునీశనిర్ధవన్దితః క్షణాదదృశ్యతామగాత్ || ౩౬.౩౪||
 కాలే మహేశాభిహతే లోకనాథః పితామహః |
 అయాచత వరం రుద్రం సజీవోఽయం భవత్స్వతి || ౩౬.౩౫||
 నాస్తి కశ్చిదపీశాన దోషలేశో వృషధ్వజ |
 కృతాన్తస్యైవ భవతా తత్కార్యే వినియోజితః || ౩౬.౩౬||
 స దేవదేవచననాద్దేవదేవేశ్వరో హరః |
 తథాస్త్విత్యాహ విశ్వాత్మా సోఽపి తాదృగ్విధోఽభవత్ || ౩౬.౩౭||
 ఇత్యేతత్ పరమం తీర్థం కాలజ్ఞారమితి శ్రుతమ్ |
 గత్వాఽభ్యర్చ్య మహాదేవం గాణపత్యం స విన్దతి || ౩౬.౩౮||
 ఇతి శ్రీకూర్మపురాణే షట్సహస్రాయాం సంహితాయాముపరివిభాగే
 షట్టింశోఽధ్యాయః || ౩౬||

38

కూర్మపురాణే ఉత్తరభాగే సప్తత్రింశత్తమోఽధ్యాయః
 సూత ఉవాచ |

ఇదమన్యత్ పరం స్థానం గుహ్యోద్గుహ్యతమం మహత్ ।
మహాదేవస్య దేవస్య మహాలయమితి శ్రుతమ్ ॥ 3౭.౧॥

తత్ర దేవాదిదేవేన రుద్రేణ త్రిపురారిణా ।
శిలాతలే పదం న్యస్తం నాస్తికానాం నిదర్శనమ్ ॥ 3౭.౨॥

తత్ర పాశుపతాః శాస్తా భస్మోద్ధూలితవిగ్రహాః ।
ఉపాసతే మహాదేవం వేదాధ్యయనతత్పరాః ॥ 3౭.3॥

స్నాత్వా తత్ర పదం శార్వం దృష్ట్వా భక్తిపురఃసరమ్ ।
నమస్కృత్వాఽథ శిరసా రుద్రసామీప్యమాప్పుయాత్ ॥ 3౭.౪॥

అన్యచ్చ దేవదేవస్య స్థానం శమోభర్మహాత్మనః ।
కేదారమితి విఖ్యాతం సిద్ధానామాలయం శుభమ్ ॥ 3౭.౫॥

తత్ర స్నాత్వా మహాదేవమభ్యర్చ్య వృషకేతనమ్ ।
పీత్వా చైవోదకం శుద్ధం గాణపత్యమవాప్పుయాత్ ॥ 3౭.౬॥

శ్రాద్ధదానాదికం కృత్వా హ్యక్షయం లభతే ఫలమ్ ।
ద్విజాతిప్రవర్తైర్లుప్తం యోగిభిర్జితమానసైః ॥ 3౭.౭॥

తీర్థం ప్లక్షవతరణం సర్వపాపవినాశనమ్ ।
తత్రాభ్యర్చ్య శ్రీనివాసం విష్ణులోకే మహీయతే ॥ 3౭.౮॥

అన్యచ్చ మగధారణ్యం సర్వలోకగతిప్రదమ్ ।
అక్షయం వినదతే స్వర్గం తత్ర గత్వా ద్విజోత్తమః ॥ 3౭.౯॥

తీర్థం కనఖలం పుణ్యం మహాపాతకనాశనమ్ ।
యత్ర దేవేన రుద్రేణ యజ్ఞో దక్షస్య నాశితః ॥ 3౭.౧౦॥

తత్ర గణ్ఠాముపస్పృశ్య శుచిర్భావసమన్వితః ।
ముచ్యతే సర్వపాపైస్తు బ్రహ్మలోకం లభేన్మృతః ॥ 3౭.౧౧॥

మహాతీర్థమితి ఖ్యాతం పుణ్యం నారాయణప్రియమ్ ।
తత్రాభ్యర్చ్య హృషీకేశం శ్వేతద్వీపం స గచ్ఛతి ॥ 3౭.౧౨॥

అన్యచ్చ తీర్థప్రవరం నామ్నా శ్రీపర్వతం శుభమ్ ।
తత్ర ప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రుద్రస్య దయితో భవేత్ ॥ 3౭.౧3॥

తత్ర సన్నిహితో రుద్రో దేవ్యా సహ మహేశ్వరః ।

స్నానపిణ్డాదికం తత్ర కృతమక్షయ్యముత్తమమ్ || ౩౭.౧౪||

గోదావరీ నదీ పుణ్యా సర్వపాపవినాశినీ |

తత్ర స్నాత్వా పితౄన్ దేవాన్స్తర్పయిత్వా యథావిధి || ౩౭.౧౫||

సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా గోసహస్రఫలం లభేత్ |

పవిత్రసలిలా పుణ్యా కావేరీ విపులా నదీ || ౩౭.౧౬||

తస్యాం స్నాత్వోదకం కృత్వా ముచ్యతే సర్వపాతకైః |

త్రిరాత్రోపోషితేనాథ ఏకరాత్రోషితేన వా || ౩౭.౧౭||

ద్విజాతీనాం తు కథితం తీర్థానామిహ సేవనమ్ |

యస్య వాఙ్మనసీ శుద్ధే హస్తపాదౌ చ సంస్థితౌ || ౩౭.౧౮||

అలోలుపో బ్రహ్మచారీ తీర్థానాం ఫలమాప్నుయాత్ |

స్వామిత్థిర్థం మహాత్థిర్థం త్రిషు లోకేషు విశ్రుతమ్ || ౩౭.౧౯||

తత్ర సన్నిహితో నిత్యం స్కన్ధోఽమరనమస్కృతః |

స్నాత్వా కుమారధారాయాం కృత్వా దేవాదితర్పణమ్ || ౩౭.౨౦||

ఆరాధ్య షణ్ముఖం దేవం స్కన్దేన సహ మోదతే |

నదీ త్రైలోక్యవిఖ్యాతా తామ్రపర్ణోతి నామతః || ౩౭.౨౧||

తత్ర స్నాత్వా పితౄన్ భక్త్యా తర్పయిత్వా యథావిధి |

పాపకర్తృనపి పితౄన్స్తారయేన్నాత్ర సంశయః || ౩౭.౨౨||

చన్ద్రతీర్థమితి ఖ్యాతం కావేర్యాః ప్రభవేఽక్షయమ్ |

తీర్థే తత్రభవేద్దత్తం మృతానాం స్వర్గతిర్ధ్రువా || ౩౭.౨౩||

విన్యపాదే ప్రపశ్యన్తి దేవదేవం సదాశివమ్ |

భక్త్యా యే తే న పశ్యన్తి యమస్య సదనం ద్విజాః || ౩౭.౨౪||

దేవికాయాం వృషో నామ తీర్థం సిద్ధనిషేవితమ్ |

తత్ర స్నాత్వోదకం దత్వా యోగసిద్ధిం చ విన్దతి || ౩౭.౨౫||

దశాశ్వమేధికం తీర్థం సర్వపాపవినాశకమ్ |

దశానామశ్వమేధానాం తత్రాప్నోతి ఫలం నరః || ౩౭.౨౬||

పుణ్డరీకం మహాత్థిర్థం బ్రాహ్మణైరుపసేవితమ్ |

తత్రాభిగమ్య యుక్తాత్మా పుణ్డరీకఫలం లభేత్ || ౩౭.౨౭||

తీర్థేభ్యః పరమం తీర్థం బ్రహ్మతీర్థమితి శ్రుతమ్ |
 బ్రహ్మణమర్చయిత్వా తు బ్రహ్మలోకే మహీయతే || 33.౨౮ ||
 సరస్వత్యా వినశనం ప్లక్షప్రస్తవణం శుభమ్ |
 వ్యాసతీర్థం పరం తీర్థం మైనాకం చ నగోత్తమమ్ || 3౭.౨౯ ||
 యమునాప్రభవం చైవ సర్వపాపవినాశనమ్ |
 పితృణాం దుహితా దేవీ గర్భకాలీతి విశ్రుతా || 3౭.3౦ ||
 తస్యాం స్నాత్వా దివం యాతి మృతో జాతిస్మరో భవేత్ |
 కుబేరతుంకం పాపఘ్నం సిద్ధచారణసేవితమ్ || 3౭.3౧ ||
 ప్రాణాంస్తత్ర పరిత్యజ్య కుబేరానుచరో భవేత్ |
 ఉమాతుంకమితి ఖ్యాతం యత్ర సా రుద్రవల్లభా || 3౭.3౨ ||
 తత్రాభ్యర్చ్య మహాదేవీం గోసహస్రఫలం లభేత్ |
 భృగుతుంకే తపస్తప్తం శ్రాద్ధం దానం తథా కృతమ్ || 3౭.33 ||
 కులాన్యభయతః సప్త పునాతీతి మతిర్మమ |
 కాశ్యపస్య మహాతీర్థం కాలసర్పిరితి శ్రుతమ్ || 3౭.3౪ ||
 తత్ర శ్రాద్ధాని దేయాని నిత్యం పాపక్షయేచ్ఛయా |
 దశార్ణాయాం తథా దానం శ్రాద్ధం హోమస్తపో జపః || 3౭.3౫ ||
 అక్షయం చావ్యయం చైవ కృతం భవతి సర్వదా |
 తీర్థం ద్విజాతిభిర్బుష్టం నామ్నా వై కురుజాంకలమ్ || 3౭.3౬ ||
 దత్త్వా తు దానం విధివద్బ్రహ్మలోకే మహీయతే |
 వైతరణ్యాం మహాతీర్థే స్వర్ణవేద్యాం తథైవ చ || 3౭.3౭ ||
 ధర్మపృష్ఠే చ సరసి బ్రహ్మణః పరమే శుభే |
 భరతస్యాశ్రమే పుణ్యే పుణ్యే శ్రాద్ధవఠే శుభే || 3౭.3౮ ||
 మహాహ్రదే చ కౌశిక్యాం దత్తం భవతి చాక్షయమ్ |
 ముణ్డపృష్ఠే పదం న్యస్తం మహాదేవేన ధీమతా || 3౭.3౯ ||
 హితాయ సర్వభూతానాం నాస్తికానాం నిదర్శనమ్ |
 అల్పేనాపి తు కాలేన నరో ధర్మపరాయణః || 3౭.౪౦ ||
 పాప్మానముత్సృజత్యాశు జీర్ణాం త్వచమివోరగః |
 నామ్నా కనకనన్దేతి తీర్థం త్రైలోక్యవిశ్రుతమ్ || 3౭.౪౧ ||

ఉదీచ్యాం ముఞ్జుప్యప్తస్య బ్రహ్మర్షిగణనేవితమ్ |
 తత్ర స్నాత్వా దివం యాన్తి సశరీరా ద్విజాతయః || ౩౭.౪౨||
 దత్తం చాపి సదా శ్రాద్ధమక్షయం సముదాహృతమ్ |
 ఋణైస్త్రిభిర్నరః స్నాత్వా ముచ్యతే క్షీణకల్మషః || ౩౭.౪౩||
 మానసే సరసి స్నాత్వా శక్రస్యార్ధాసనం లభేత్ |
 ఉత్తరం మానసం గత్వా సిద్ధిం ప్రాప్నోత్యనుత్తమామ్ || ౩౭.౪౪||
 తస్మాన్నిర్వర్తయేచ్ఛ్రాద్ధం యథాశక్తి యథాబలమ్ |
 కామాన్ స లభతే దివ్యాన్ మోక్షోపాయం చ విన్దతి || ౩౭.౪౫||
 పర్వతో హిమవాన్నామ నానాధాతువిభూషితః |
 యోజనానాం సహస్రాణి సాశీతిస్త్రాయతో గిరిః || ౩౭.౪౬||
 సిద్ధచారణసక్ష్మీర్ణో దేవర్షిగణనేవితః |
 తత్ర పుష్కరిణీ రమ్యా సుషుమ్నా నామ నామతః || ౩౭.౪౭||
 తత్ర గత్వా ద్విజో విద్వాన్ బ్రహ్మహత్యాం విముఞ్చతి |
 శ్రాద్ధం భవతి చాక్షయ్యం తత్ర దత్తం మహోదయమ్ || ౩౭.౪౮||
 తారయేచ్ఛ పితౄన్ సమ్యగ్ దశ పూర్వాన్ దశాపరాన్ |
 సర్వత్ర హిమవాన్ పుణ్యో గణ్ఠా పుణ్యా సమస్తతః || ౩౭.౪౯||
 నద్యః సముద్రగాః పుణ్యాః సముద్రశ్చ విశేషతః |
 బదర్యాశ్రమమాసాద్య ముచ్యతే కలికిల్పిషాత్ || ౩౭.౫౦||
 తత్ర నారాయణో దేవో నరేణాస్తే సనాతనః |
 అక్షయం తత్ర దానం స్యాత్ జప్యం వాఽపి తథావిధమ్ || ౩౭.౫౧||
 మహాదేవప్రియం తీర్థం పావనం తద్విశేషతః |
 తారయేచ్ఛ పితౄన్ సర్వాన్ దత్త్వా శ్రాద్ధం సమాహితః || ౩౭.౫౨||
 దేవదారువనం పుణ్యం సిద్ధగన్ధర్వనేవితమ్ |
 మహాదేవేన దేవేన తత్ర దత్తం మహద్వరమ్ || ౩౭.౫౩||
 మోహయిత్వా మునీన్ సర్వాన్ సమస్తైః సమ్ప్రపూజితః |
 ప్రసన్నో భగవానీశో మునీన్యాన్ ప్రాహ భావితాన్ || ౩౭.౫౪||

ఇహాశ్రమవరే రమ్యే నివసిష్యథ సర్వదా ।
 మద్భావనాసమాయుక్తాస్తతః సిద్ధిమవాప్స్యథ ॥ 3౭.౫౫॥
 యేఽత్ర మామర్చయన్తీహ లోకే ధర్మపరా జనాః ।
 తేషాం దదామి పరమం గాణపత్యం హి శాశ్వతమ్ ॥ 3౭.౫౬॥
 అత్ర నిత్యం వసిష్యామి సహ నారాయణేన చ ।
 ప్రాణానిహ నరస్త్వక్వా న భూయో జన్మ విన్దతి ॥ 3౭.౫౭॥
 సంస్మరన్తి చ యే తీర్థం దేశాన్తరగతా జనాః ।
 తేషాం చ సర్వపాపాని నాశయామి ద్విజోత్తమాః ॥ 3౭.౫౮॥
 శ్రాద్ధం దానం తపో హోమః పిణ్డినిర్వపణం తథా ।
 ధ్యానం జపశ్చ నియమః సర్వమత్రాక్షయం కృతమ్ ॥ 3౭.౫౯॥
 తస్మాత్ సర్వప్రయత్నేన ద్రష్టవ్యం హి ద్విజాతిభిః ॥
 దేవదారువనం పుణ్యం మహాదేవనిషేవితమ్ ॥ 3౭.౬౦॥
 యత్రేశ్వరో మహాదేవో విష్ణుర్వా పురుషోత్తమః ।
 తత్ర సన్నిహితా గణ్ఠా తీర్థాన్యాయతనాని చ ॥ 3౭.౬౧॥
 ఇతి శ్రీకూర్మపురాణే షట్సహస్రాయాం సంహితాయాముపరివిభాగే
 సప్తత్రింశోఽధ్యాయః ॥ 3౭॥

3౮

కూర్మపురాణే ఉత్తరభాగే అష్టాత్రింశత్తమోఽధ్యాయః
 ఋషయ ఉచుః ।
 కథం దారువనం ప్రాప్తో భగవాన్ గోవృషధ్వజః ।
 మోహయామాస విప్రేన్ద్రాన్ సూత తద్వక్తుమిహార్హసి ॥ 3౮.౧॥
 సూత ఉవాచ ।
 పురా దారువనే రమ్యే దేవసిద్ధనిషేవితే ।
 సపుత్రదారతనయాస్తపశ్చేరుః సహస్రశః ॥ 3౮.౨॥
 ప్రవృత్తం వివిధం కర్మ ప్రకుర్వాణా యథావిధి ।
 యజన్తి వివిధైర్యజ్ఞైస్తపన్తి చ మహర్షయః ॥ 3౮.3॥
 తేషాం ప్రవృత్తివిన్యస్తచేతసామథ శూలధృక్ ।

వ్యాఖ్యాపయన్ స మహాదోషం యయౌ దారువనం హరః ॥ ౩౮.౪॥

కృత్వా విశ్వగురుం విష్ణుం పార్శ్వే దేవో మహేశ్వరః ।
యయౌ నివృత్తవిజ్ఞానస్థాపనార్థం చ శక్జురః ॥ ౩౮.౫॥

ఆస్థాయ విపులఞ్చైష జనం వింశతివత్సరమ్ ।
లీలాలసో మహాబాహుః పీనాఙ్గశ్చార్పణోచనః ॥ ౩౮.౬॥

చామీకరవపుః శ్రీమాన్ పూర్ణచంద్రనిభాననః ।
మత్తమాతఙ్గగామనో దిగ్విసా జగదీశ్వరః ॥ ౩౮.౭॥

కుశేశయమయీం మాలాం సర్వరత్నైరలఙ్కృతామ్ ।
దధానో భగవానీశః సమాగచ్ఛతి సస్మితః ॥ ౩౮.౮॥

యోఽనంతః పురుషో యోనిర్లోకానామవ్యయో హరిః ।
స్త్రీవేషం విష్ణురాస్థాయ సోఽనుగచ్ఛతి శూలినమ్ ॥ ౩౮.౯॥

సమూర్ధ్వచంద్రవదనం పీనోన్నతపయోధరమ్ ।
శుభిన్మితం సుప్రసన్నం రణన్నపురకద్వయమ్ ॥ ౩౮.౧౦॥

సుపీతవననం దివ్యం శ్యామలం చారులోచనమ్ ।
ఉదారహంసచలనం విలాసి సుమనోహరమ్ ॥ ౩౮.౧౧॥

ఏవం స భగవానీశో దేవదారువనే హరః ।
చచార హరిణా సార్థం మాయయా మోహయన్ జగత్ ॥ ౩౮.౧౨॥

దృష్ట్వా చరన్తం విశ్వేశం తత్ర తత్ర పినాకినమ్ ।
మాయయా మోహితా నారోఽ దేవదేవం సమన్వయః ॥ ౩౮.౧౩॥

విస్రస్తవస్త్రాభరణాస్త్యక్త్వా లజ్జాం పతివ్రతాః ।
సహైవ తేన కామార్తా విలాసిన్యశ్చరన్తిహి ॥ ౩౮.౧౪॥

ఋషీణాం పుత్రకా యే స్యుర్యువానో జితమానసాః ।
అన్వగచ్ఛన్ హృషీకేశం సర్వే కామప్రపీడితాః ॥ ౩౮.౧౫॥

గాయన్తి నృత్యన్తి విలాసయుక్తా
నారీగణా నాయకమేకమీశమ్ ।
దృష్ట్వా సపత్నీకమతీవకాన్త-
మిచ్ఛన్త్యథాలిఙ్గనమాచరన్తి ॥ ౩౮.౧౬॥

పార్శ్వే నిపేతుః స్మితమాచరన్తి

గాయన్తి గీతాని మునీశపుత్రాః ।

ఆలోక్య పద్మాపతిమాదిదేవం

భ్రూభజమన్యే విచరన్తి తేన ॥ ౩౮.౧౭॥

ఆసామథైషామపి వాసుదేవో

మాయీ మురారిర్మనసి ప్రవిష్టః ।

కరోతి భోగాన్ మనసి ప్రవృత్తిం

మాయానుభూతాన్ ఇతీవ సమ్యక్ ॥ ౩౮.౧౮॥

విభాతి విశ్వామరభూతభర్తా

స మాధవః స్త్రీగణమధ్యవిష్టః ।

అశేషశక్త్యాసనసన్నివిష్టో

యథైకశక్త్యా సహ దేవదేవః ॥ ౩౮.౧౯॥

కరోతి నృత్యం పరమం ప్రధానం

తదా విరూఢః పునరేవ భూయః ।

యయౌ సమారుహ్య హరిః స్వభావం

తదీశవృత్తామృతమాదిదేవః ॥ ౩౮.౨౦॥

దృష్ట్వా నారీకులం రుద్రం పుత్రానపి చ కేశవమ్ ।

మోహయన్తం మునిశ్రేష్ఠాః కోపం సన్దధిరే భృశమ్ ॥ ౩౮.౨౧॥

అతీవ పరుషం వాక్యం ప్రోచుర్దేవం కపర్దినమ్ ।

శేషుశ్చ రిప్విధైర్వాక్యైర్మాయయా తస్య మోహితాః ॥ ౩౮.౨౨॥

తపాంసి తేషాం సర్వేషాం ప్రత్యాహన్యన్త శక్కురే ।

యథాదిత్యప్రకాశేన తారకా నభసి స్థితాః ॥ ౩౮.౨౩॥

తే భగ్నతపసో విప్రాః సమేత్య వృషభధ్వజమ్ ।

కో భవానితి దేవేశం పృచ్ఛన్తి స్మ విమోహితాః ॥ ౩౮.౨౪॥

సోఽబ్రవిద్భగవానీశస్తపశ్చర్మమిహాగతః ।

ఇదాసిం భార్యయా దేశే భవద్భిరిహ సువ్రతాః ॥ ౩౮.౨౫॥

తస్య తే వాక్యమాకర్ణ్య భృగ్వాద్యా మునిపుంజవాః ।

ఊచుర్మహీత్వా వసనం త్యక్త్వా భార్యాం తపశ్చర ॥ ౩౮.౨౬॥

అథోవాచ విహన్యేశః పినాకీ నీలలోహితః ।

సమ్ప్రేక్ష్య జగతాం యోనిం పార్శ్వస్థం చ జనార్దనమ్ ॥ ౩౮.౨౭॥

కథం భవద్భిరుదితం స్వభార్యాపోషణోత్సుకైః ।
 త్యక్తవ్యా మమ భార్యేతి ధర్మజ్ఞైః శాస్తమానసైః ॥ ౩౮.౨౮ ॥

ఋషయ ఉచుః ।
 వ్యభిచారరతా భార్యాః సన్త్యాజ్యాః పతినేరితాః ।
 అస్మాభిరేషా సుభగా తాదృశీ త్యాగమర్హతి ॥ ౩౮.౨౯ ॥

మహాదేవ ఉవాచ ।
 న కదాచిదియం విప్రా మనసాప్యన్యమిచ్ఛతి ।
 నాహమేనామపి తథా విముఞ్చామి కదాచన ॥ ౩౮.౩౦ ॥

ఋషయ ఉచుః ।
 దృష్ట్వా వ్యభిచరస్త్రిహ హ్యస్మాభిః పురుషాధమ ।
 ఉక్తం హ్యసత్యం భవతా గమ్యతాం క్షిప్రమేవ హి ॥ ౩౮.౩౧ ॥

ఏవముక్తే మహాదేవః సత్యమేవ మయేరితమ్ ।
 భవతాం ప్రతిభాత్యేషేత్యుక్తాసౌ విచచార హ ॥ ౩౮.౩౨ ॥

సోఽగచ్ఛద్ధరిణా సార్థం మునీన్ద్రస్య మహాత్మనః ।
 వసిష్ఠస్యాశ్రమం పుణ్యం భిక్షార్థీ పరమేశ్వరః ॥ ౩౮.౩౩ ॥

దృష్ట్వా సమాగతం దేవం భిక్షమాణమరున్ధతీ ।
 వసిష్ఠస్య ప్రియా భార్యా ప్రత్యుద్గమ్య ననామ నమ్ ॥ ౩౮.౩౪ ॥

ప్రక్షాల్య పాదౌ విమలం దత్త్వా చాసనముత్తమమ్ ।
 సమ్ప్రేక్ష్య శిథిలం గాత్రమభిఘాతహతం ద్వజైః ।
 సన్ధయామాస భైషజ్యైర్విషణ్ణవదనా సతీ ॥ ౩౮.౩౫ ॥

చకార మహతీం పూజాం ప్రార్థయామాస భార్యయా ।
 కో భవాన్ కుత ఆయాతః కిమాచారో భవానితి ।
 ఉవాచ తాం మహాదేవః సిద్ధానాం ప్రవరోఽస్యహమ్ ॥ ౩౮.౩౬ ॥

యదేతన్మణ్ణలం శుద్ధం భాతి బ్రహ్మమయం సదా ।
 ఏషైవ దేవతా మహ్యం ధారయామి సదైవ తత్ ॥ ౩౮.౩౭ ॥

హత్యుక్తా ప్రయయౌ శ్రీమాననుగృహ్య పతివ్రతామ్ ।
 తాడయాఞ్చక్రీరే దణ్డైర్లోష్టిభిర్ముష్టిభిద్విజాః ॥ ౩౮.౩౮ ॥

దృష్ట్వా చరన్తం గిరిశం నగ్నం వికృతలక్షణమ్ |
 ప్రోచురేతద్భవాల్లిజముత్పాటయతు దుర్మతే || ౩౮.౩౯ ||
 తానబ్రవీన్మహాయోగీ కరిష్యామీతి శక్కురః |
 యుష్మాకం మామకే లిజ్ఘే యది ద్వేషోఽభిజాయతే || ౩౮.౪౦ ||
 ఇత్యుక్త్వోత్పాటయామాస భగవాన్ భగనేత్రహా |
 నాపశ్యంస్తత్క్షణేనేశం కేశవం లిజ్ఘమేవ చ || ౩౮.౪౧ ||
 తదోత్పాతా బభూవుర్హి లోకానాం భయశంసినః |
 న రాజతే సహస్రాంశుశ్చచాల పృథివీ పునః |
 నిష్పుభాశ్చ గ్రహాః సర్వే చుక్షుభే చ మహోదధిః || ౩౮.౪౨ ||
 అపశ్యచ్ఛానుసూయాత్రేః స్వప్నం భార్యా పతివ్రతా |
 కథయామాస విప్రాణాం భయాదాకులితేక్షణా || ౩౮.౪౩ ||
 తేజసా భాసయన్ కృత్స్నం నారాయణసహాయవాన్ |
 భిక్షమాణః శివో నూనం దృష్ట్వోఽస్మాకం గృహేష్వితి || ౩౮.౪౪ ||
 తస్యా వచనమాకర్ణ్య శక్కుమానా మహార్షయః |
 సర్వే జగ్గుర్మహాయోగం బ్రహ్మీణం విశ్వసమ్భవమ్ || ౩౮.౪౫ ||
 ఉపాస్యమానమమలైర్వ్యోగిభిర్బృహ్మవిత్తమైః |
 చతుర్వేదైర్మూర్తిమదీభిః సావిత్ర్యా సహితం ప్రభుమ్ || ౩౮.౪౬ ||
 ఆసీనమాసనే రమ్యే నానాశ్చర్యసమన్వితే |
 ప్రభాసహస్రకలిలే జ్ఞానైశ్వర్యాదిసంయుతే || ౩౮.౪౭ ||
 విభ్రాజమానం వపుషా సస్మితం శుభ్రలోచనమ్ |
 చతుర్ముఖం మహాబాహుం ఛన్దోమయమజం పరమ్ || ౩౮.౪౮ ||
 విలోక్య దేవపురుషం ప్రసన్నవదనం శుభమ్ |
 శిరోభిర్ధరణీం గత్వా తోషయామాసురీశ్వరమ్ || ౩౮.౪౯ ||
 తాన్ ప్రసన్నమనా దేవశ్చతుర్మూర్తిశ్చతుర్ముఖః |
 వ్యాజహార మునిశ్రేష్ఠాః కిమాగమనకారణమ్ || ౩౮.౫౦ ||
 తస్య తే వృత్తమఖిలం బ్రహ్మణః పరమాత్మనః |
 జ్ఞాపయాచ్ఛుక్తిరే సర్వే కృత్వా శిరసి చాఙ్ఘలిమ్ || ౩౮.౫౧ ||
 ఋషయ ఉచుః |

కశ్చిద్ధారువనం పుణ్యం పురుషోఽతీవశోభనః |
 భార్యయా చారుసర్వాఙ్గ్యా ప్రవిష్టో నగ్న ఏవ హి || ౩౮.౫౨ ||
 మోహయామాస వపుషా నారీణాం కులమీశ్వరః |
 కన్యకానాం ప్రీయా చాస్య దూషయామాస పుత్రకాన్ || ౩౮.౫౩ ||
 అస్మాభిర్వివిధాః శాపాః ప్రదత్తాశ్చ పరాహతాః |
 తాడితోఽస్మాభిరత్యర్థం లిఙ్గం తు వినిపాతితమ్ || ౩౮.౫౪ ||
 అన్తర్హితశ్చ భగవాన్ సభారోః లిఙ్గమేవ చ |
 ఉత్పాతాశ్చాభవన్ ఘోరాః సర్వభూతభయఙ్కరాః || ౩౮.౫౫ ||
 క ఏష పురుషో దేవ భీతాః స్మ పురుషోత్తమ |
 భవన్తమేవ శరణం ప్రపన్నా వయమచ్యుత || ౩౮.౫౬ ||
 త్వం హి వేత్సి జగత్యస్మిన్ యత్కిఞ్చిదపి చేష్టితమ్ |
 అనుగ్రహణ విశ్వేశ తదస్మాననుపాలయ || ౩౮.౫౭ ||
 విజ్ఞాపితో మునిగణైర్విశ్వాత్మా కమలోద్భవః |
 ధ్యాత్వా దేవం త్రిశూలాఙ్కం కృతాఙ్జలిరభాషత || ౩౮.౫౮ ||
 బ్రహ్మోవాచ |
 హా కష్టం భవతామద్య జాతం సర్వార్థనాశనమ్ |
 ధిగ్బలం ధిక్ తపశ్చర్యా మిధ్యైవ భవతామిహ || ౩౮.౫౯ ||
 సమృప్య పుణ్యసంస్కారాన్నిధీనాం పరమం నిధిమ్ |
 ఉపేక్షితం వృథాఽఽచారైర్భవద్భిరిహ మోహితైః || ౩౮.౬౦ ||
 కాఙ్క్షన్తే యోగినో నిత్యం యతస్తో యతయో నిధిమ్ |
 యమేవ తం సమాసాద్య హా భవద్భిరుపేక్షితమ్ || ౩౮.౬౧ ||
 యజన్తి యజ్ఞైర్వివిధైర్వత్ప్రైవై వేదవాదినః |
 మహానిధిం సమాసాద్య హా భవద్భిరుపేక్షితమ్ || ౩౮.౬౨ ||
 యం సమాసాద్య దేవానామైశ్వర్యమఖిలం జగత్ |
 తమాసాద్యాక్షయనిధిం హా భవద్భిరుపేక్షితమ్ |
 యత్సమాపత్తిజనితం విశ్వేశత్యమిదం మమ |
 తదేవోపేక్షితం దృష్ట్వా నిధానం భాగ్యవర్జితైః || ౩౮.౬౩ ||
 యస్మిన్ సమాహితం దివ్యమైశ్వర్యం యత్ తదవ్యయమ్ |

తమాసాద్య నిధిం బ్రాహ్మ హా భవద్భిర్వృథాకృతమ్ || ౩౮.౬౪||

ఏష దేవో మహాదేవో విజ్ఞేయస్తు మహేశ్వరః |

న తస్య పరమం కిञ్చిత్ పదం సమధిగమ్యతే || ౩౮.౬౫||

దేవతానామృషీణాం చ పితృణాం చాపి శాశ్వతః |

సహస్రయుగపర్యన్తే ప్రలయే సర్వదేహినామ్ || ౩౮.౬౬||

సంహరత్యేష భగవాన్ కాలో భూత్వా మహేశ్వరః |

ఏష చైవ ప్రజాః సర్వాః సృజత్యేషః స్వతేజసా || ౩౮.౬౭||

ఏష చక్రీ చక్రవర్తీ శ్రీవత్సకృతలక్షణః |

యోగీ కృతయుగే దేవస్తృతాయాం యజ్ఞ ఉచ్యతే |

ద్వాపరే భగవాన్ కాలో ధర్మకేతుః కలౌ యుగే || ౩౮.౬౮||

రుద్రస్య మూర్తయస్త్రిస్త్రో యాభిర్విశ్వమిదం తతమ్ |

తమో హ్యగ్నీ రజో బ్రహ్మో సత్త్వం విష్ణురితి ప్రభుః || ౩౮.౬౯||

మూర్తిరన్యా స్మృతా చాస్య దిగ్వాసా వై శివా ద్రువా |

యత్ర తిష్ఠతి తద్భృహ్మ యోగేన తు సమన్వితమ్ || ౩౮.౭౦||

యా చాస్య పార్శ్వగా భార్యా భవద్భిరభిషిక్షితా |

సా హి నారాయణో దేవః పరమాత్మా సనాతనః || ౩౮.౭౧||

తస్మాత్ సర్వమిదం జాతం తత్రైవ చ లయం వ్రజేత్ |

స ఏష మోచయేత్ కృత్స్నం స ఏష పరమా గతిః || ౩౮.౭౨||

సహస్రశ్చిర్వా పురుషః సహస్రాక్షః సహస్రపాత్ |

ఏకశ్చ్యంజో మహానాత్మా పురాణోఽష్టాక్షరో హరిః || ౩౮.౭౩||

చతుర్వేదశ్చతుర్మూర్తిస్త్రీమూర్తిస్త్రీగుణః పరః |

ఏకమూర్తిరమేయాత్మా నారాయణ ఇతి శ్రుతిః |

రేతోఽస్య గర్భో భగవానాపో మాయాతనుః ప్రభుః |

స్తూయతే వివిధైర్మన్తైర్బ్రాహ్మణైర్మోక్షకాఙ్క్షిభిః || ౩౮.౭౪||

సంహృత్య సకలం విశ్వం కల్పాన్తే పురుషోత్తమః |

శేతే యోగామృతం పీత్వా యత్ తద్విష్ణోః పరం పదమ్ || ౩౮.౭౫||

న జాయతే న మ్రియతే వర్ధతే న చ విశ్వస్యక్ |

మూలప్రకృతిరవ్యక్తా గీయతే వైదికైరజః || ౩౮.౭౬||

తతో నిశాయాం వృత్తాయాం సిస్పక్షురఖిలజ్జుగత్ |
 అజస్య నాభౌ తద్భిజం ఊపత్యేష మహేశ్వరః || ౩౮.౭౭||
 తం మాం విత్త మహాత్మానం బ్రహ్మణం విశ్వతో ముఖమ్ |
 మహాన్తం పురుషం విశ్వమపాం గర్భమనుత్తమమ్ || ౩౮.౭౮||
 న తం జానీథ జనకం మోహితాస్తస్య మాయయా |
 దేవదేవం మహాదేవం భూతానామీశ్వరం హరమ్ || ౩౮.౭౯||
 షష దేవో మహాదేవో హ్యనాదిర్భగవాన్ హరః |
 విష్ణునా సహ సంయుక్తః కరోతి వికరోతి చ || ౩౮.౮౦||
 న తస్య విద్యతే కార్యం న తస్మాద్విద్యతే పరమ్ |
 స వేదాన్ ప్రదదౌ పూర్వం యోగమాయాతనుర్మమ || ౩౮.౮౧||
 స మాయీ మాయయా సర్వం కరోతి వికరోతి చ |
 తమేవ ముక్తయే జ్ఞాత్వా వ్రజేత శరణం భవమ్ || ౩౮.౮౨||
 ఇతీరితా భగవతా మరీచిప్రముఖా విభుమ్ |
 ప్రణమ్య దేవం బ్రహ్మణం పృచ్ఛన్తి స్మ సుదుఃఖితాః || ౩౮.౮౩||
 ఇతి శ్రీకూర్మపురాణే షట్సాహస్ర్యాం సంహితాయాముపరివిభాగే
 అష్టాచత్వారింశోఽధ్యాయః || ౩౮||

౩౯

కూర్మపురాణే ఉత్తరభాగే నవత్రింశత్తమోఽధ్యాయః
 మునయ ఉఃచుః |
 కథం పశ్యేమ తం దేవం పునరేవ పినాకినమ్ |
 బ్రూహి విశ్వామరేశాన త్రాతా త్వం శరణైషిణామ్ || ౩౯.౧||
 పితామహ ఉవాచ |
 యద్ధృష్టం భవతా తస్య లింగం భువి నిపాతితమ్ |
 తల్లిజ్ఞానుకృతీశస్య కృత్వా లిజమనుత్తమమ్ || ౩౯.౨||
 పూజయధ్వం సపత్నీకాః సాదరం పుత్రసంయుతాః |
 వైదికైరేవ నియమైర్వివిధైర్బ్రహ్మచారిణః || ౩౯.౩||
 సంస్థాప్య శాఙ్కరైర్మత్తైర్పృగ్గజః సామసమ్భవైః |

తపః పరం సమాస్థాయ గృణంతః శతరుద్రీయమ్ || ౩౯.౪||

సమాహితాః పూజయధ్వం సపుత్రాః సహ బన్ధుభిః |

సర్వే ప్రాజ్ఞులయో భూత్వా శూలపాణిం ప్రపద్యథ || ౩౯.౫||

తతో ద్రక్ష్యథ దేవేశం దుర్ధర్శమకృతాత్మభిః |

యం దృష్ట్వా సర్వమజ్ఞానమధర్మశ్చ ప్రణశ్యతి || ౩౯.౬||

తతః ప్రణమ్య వరదం బ్రహ్మణమమితౌజసమ్ |

జగ్ముః సంహృష్టమనసో దేవదారువనం పునః || ౩౯.౭||

ఆరాధయితుమారభౌ బ్రహ్మణా కథితం యథా |

అజానంతః పరం దేవం వీతరాగా విమత్సరాః || ౩౯.౮||

స్థణ్ణీలేషు విచిత్రేషు పర్వతానాం గుహాసు చ |

నదీనాం చ విచిత్రేషు పులినేషు శుభేషు చ || ౩౯.౯||

త్రైవాలభోజనాః కేచిత్ కేచిదన్తర్జ్వలేశయాః |

కేచిదభ్రావకాశాస్తు పాదాఙ్గుష్ఠే హ్యధిష్ఠితాః || ౩౯.౧౦||

దస్తౌఽలూఖలినస్తన్యే హ్యశ్మక్కుటాస్తథా పరే |

శాకపర్ణాశనాః కేచిత్ సమ్ప్రజాలా మరీచిపాః || ౩౯.౧౧||

వృక్షమూలనికేతాశ్చ శిలాశయ్యాస్తథాపరే |

కాలం నయన్తి తపసా పూజయన్తో మహేశ్వరమ్ || ౩౯.౧౨||

తతస్తేషాం ప్రసాదార్థం ప్రపన్నార్తిహరో హరః |

చకార భగవాన్ బుద్ధిం ప్రబోధాయ వృషధ్వజః || ౩౯.౧౩||

దేవః కృతయుగే హ్యస్మిన్ శ్శృణ్వే హిమవతః శుభే |

దేవదారువనం ప్రాప్తః ప్రసన్నః పరమేశ్వరః || ౩౯.౧౪||

భస్మపాణ్ణురదిగ్ధాఙ్గో నగ్నో వికృతలక్షణః |

ఉల్ముకవ్యగ్రహస్తశ్చ రక్తపిఙ్గలలోచనః || ౩౯.౧౫||

క్వచిచ్ఛ హసతే రౌద్రం క్వచిద్గాయతి విస్మితః |

క్వచిన్స్పృత్యతి శ్శృణ్వోరి క్వచిద్రౌతి ముహుర్ముహుః || ౩౯.౧౬||

ఆశ్రమే హ్యటతే భిక్షుః యాచతే చ పునః పునః |

మాయాం కృత్వాఽఽత్మనో రూపం దేవస్తద్వనమాగతః || ౩౯.౧౭||

కృత్వా గిరిసుతాం గౌరీం పార్శ్వే దేవః పినాకధృక్ |
 సా చ పూర్వవద్దేవేశీ దేవదారువనం గతా || ౩౯.౧౮||
 దృష్ట్వా సమాగతం దేవం దేవ్యా సహ కపర్దినమ్ |
 ప్రణేమః శిరసా భూమౌ తోషయామాసురీశ్వరమ్ || ౩౯.౧౯||
 వైదికైర్వివిధైర్మన్తైః సూక్తైర్మాహేశ్వరైః శుభైః |
 అథర్వశిరసా చాన్యే రుద్రాద్వైరర్చయన్భవమ్ || ౩౯.౨౦||
 నమో దేవాదిదేవాయ మహాదేవాయ తే నమః |
 త్ర్యమ్బకాయ నమస్తుభ్యం త్రిశూలవరధారిణే || ౩౯.౨౧||
 నమో దిగ్వాసనే తుభ్యం వికృతాయ పినాకినే |
 సర్వప్రణతదేవాయ స్వయమప్రణతాత్మనే || ౩౯.౨౨||
 అన్తకాన్తకృతే తుభ్యం సర్వసంహరణాయ చ |
 నమోఽస్తు నృత్యశీలాయ నమో భైరవరూపిణే || ౩౯.౨౩||
 నరనారీశరీరాయ యోగినాం గురవే నమః |
 నమో దాన్తాయ శాన్తాయ తాపసాయ హరాయ చ || ౩౯.౨౪||
 విభీషణాయ రుద్రాయ నమస్తే కృత్తివాసనే |
 నమస్తే లేలిహానాయ శితికణ్ఠాయ తే నమః || ౩౯.౨౫||
 అఘోరఘోరరూపాయ వామదేవాయ వై నమః |
 నమః కనకమాలాయ దేవ్యాః ప్రియకరాయ చ || ౩౯.౨౬||
 గణ్గోసలిలధారాయ శమ్భవే పరమేష్ఠినే |
 నమో యోగాధిపతయే బ్రహ్మాధిపతయే నమః || ౩౯.౨౭||
 ప్రాణాయ చ నమస్తుభ్యం నమో భస్మాఙ్గధారిణే |
 నమస్తే హవ్యవాహాయ దంష్ఠ్రిణే హవ్యరేతసే || ౩౯.౨౮||
 బ్రహ్మణశ్చ శిరో హర్త్రే నమస్తే కాలరూపిణే |
 ఆగతిం తే న జనీమో గతిం వైవ చ వైవ చ || ౩౯.౨౯||
 విశ్వేశ్వర మహాదేవ యోఽసి సోఽసి నమోఽస్తు తే |
 నమః ప్రమథనాథాయ దాత్రే చ శుభసమ్పదామ్ || ౩౯.౩౦||
 కపాలపాణయే తుభ్యం నమో మీథుష్ఠమాయ తే |

నమః కనకలిక్ష్ణాయ వారిలిక్ష్ణాయ తే నమః ॥ ౩౯.౩౧॥

నమో వహ్స్వ్యర్కలిక్ష్ణాయ జ్ఞానలిక్ష్ణాయ తే నమః ।

నమో భుజ్జగహారాయ కర్ణికారప్రియాయ చ ।

కిరీటినే కుణ్డలినే కాలకాలాయ తే నమః ॥ ౩౯.౩౨॥

వామదేవ మహేశాన దేవదేవ త్రిలోచన ।

క్షమ్యతాం యత్కృతం మోహాత్ త్వమేవ శరణం హి నః ॥ ౩౯.౩౩॥

చరితాని విచిత్రాణి గుహ్యాని గహనాని చ ।

బ్రహ్మాదీనాం చ సర్వేషాం దుర్విజ్ఞేయోఽసి శఙ్కర ॥ ౩౯.౩౪॥

అజ్ఞానాద్యది వా జ్ఞానాద్యత్కిచ్చిత్కురుతే నరః ।

తత్సర్వం భగవానేన కురుతే యోగమాయయా ॥ ౩౯.౩౫॥

ఏవం స్తుత్వా మహాదేవం ప్రహృష్టేనాన్తరాత్మనా ।

ఊచుః ప్రణమ్య గిరిశం పశ్యామస్త్యాం యథా పురా ॥ ౩౯.౩౬॥

తేషాం సంస్తవమాకర్ణ్య సోమః సోమవిభూషణః ।

స్వమేవ పరమం రూపం దర్శయామాస శఙ్కరః ॥ ౩౯.౩౭॥

తం తే దృష్ట్వాఽథ గిరిశం దేవ్యా సహ పినాకినమ్ ।

యథా పూర్వం స్థితా విప్రాః ప్రణేముర్త్వప్రమానసాః ॥ ౩౯.౩౮॥

తతస్తే మునయః సర్వే సంస్తూయ చ మహేశ్వరమ్ ।

భృగ్వజ్జిరోవసిష్ఠాస్తు విశ్వామిత్రస్తథైవ చ ॥ ౩౯.౩౯॥

గౌతమోఽత్రిః సుకేశశ్చ పులస్త్యః పులహః క్రతుః ।

మరీచిః కశ్యపశ్చాపి సంవర్తకమహాతపాః ।

ప్రణమ్య దేవదేవేశమిదం వచనమబ్రువన్ ॥ ౩౯.౪౦॥

కథం త్వాం దేవదేవేశ కర్మయోగేన వా ప్రభో ।

జ్ఞానేన వాఽథ యోగేన పూజయామః సదైవ హి ॥ ౩౯.౪౧॥

కేన వా దేవమార్గేణ సమ్ప్రాజ్యో భగవానిహ ।

కిం తత్ నేవ్యమనేవ్యం వా సర్వమేతద్భ్రవీహి నః ॥ ౩౯.౪౨॥

దేవదేవ ఉవాచ ।

ఏతద్వ్యః సమృప్తవక్ష్యామి గూఢం గహనముత్తమమ్ ।

బ్రహ్మణే కథితం పూర్వమాదావేవ మహర్షయః ॥ ౩౯.౪౩॥

సాఙ్ఖ్యయోగో ద్విధా జ్ఞేయః పురుషాణాం హి సాధనమ్ |
యోగేన సహితం సాఙ్ఖ్యం పురుషాణాం విముక్తిదమ్ || ౩౯.౪౪||
న కేవలేన యోగేన దృశ్యతే పురుషః పరః |
జ్ఞానం తు కేవలం సమ్యగపవర్గఫలప్రదమ్ || ౩౯.౪౫||
భవంతః కేవలం యోగం సమాశ్రిత్య విముక్తయే |
విహాయ సాఙ్ఖ్యం విమలమకుర్వత పరిశ్రమమ్ || ౩౯.౪౬||
ఏతస్మాత్ కారణాద్విప్రా నృణాం కేవలధర్మిణామ్ |
ఆగతోఽహమిమం దేశం జ్ఞాపయన్ మోహసమ్భవమ్ || ౩౯.౪౭||
తస్మాద్భవద్భిర్విమలం జ్ఞానం కైవల్యసాధనమ్ |
జ్ఞాతవ్యం హి ప్రయత్నేన శ్రోతవ్యం దృశ్యమేవ చ || ౩౯.౪౮||
ఏకః సర్వత్రగో హ్యత్మా కేవలశ్చితిమాత్రకః |
ఆనన్దో నిర్మలో నిత్యం స్యాదేతత్ సాఙ్ఖ్యదర్శనమ్ || ౩౯.౪౯||
ఏతదేవ పరం జ్ఞానమేష మోక్షోఽత్ర గీయతే |
ఏతత్ కైవల్యమమలం బ్రహ్మభావశ్చ వర్ణితః || ౩౯.౫౦||
ఆశ్రిత్య చైతత్ పరమం తన్నిష్ఠాస్తత్పరాయణాః |
పశ్యన్తి మాం మహాత్మానో యతయో విశ్వమీశ్వరమ్ || ౩౯.౫౧||
ఏతత్ తత్ పరమం జ్ఞానం కేవలం సన్నిరజ్ఞానమ్ |
అహం హి వేదోఽభగవాన్ మమ మూర్తిరియం శివా || ౩౯.౫౨||
బహూని సాధనానీహ సిద్ధయే కథితాని తు |
తేషామభ్యధికం జ్ఞానం మామకం ద్విజపుజ్జవాః || ౩౯.౫౩||
జ్ఞానయోగరతాః శాంతా మామేవ శరణం గతాః |
యే హి మాం భస్మనిరతా ధ్యాయన్తి సతతం హృది || ౩౯.౫౪||
మద్భక్తిపరమా నిత్యం యతయః క్షీణకల్మషాః |
నాశయామ్యవిరాత్ తేషాం ఘోరం సంసారసాగరమ్ || ౩౯.౫౫||
ప్రశాంతః సంయతమనా భస్మోద్ధూలితవిగ్రహాః |
బ్రహ్మచర్యరతో నగ్నో వ్రతం పాశుపతం చరేత్ || ౩౯.౫౬||
నిర్మితం హి మయా పూర్వం వ్రతం పాశుపతం పరమ్ |

గుహ్యోద్గుహ్యతమం సూక్ష్మం వేదసారం విముక్తయే || ౩౯.౫౭||
 యద్వా కౌపీనవసనః స్యాద్వా దిగ్వసనో మునిః |
 వేదాభ్యాసరతో విద్వాన్ ధ్యాయేత్ పశుపతిం శివమ్ || ౩౯.౫౮||
 ఏష పాశుపతో యోగః సేవసీయో ముముక్షుభిః |
 భస్మచ్ఛైర్నిర్మలసతతం నిష్కామైరితి హి శ్రుతమ్ || ౩౯.౫౯||
 వీతరాగభయక్రోధా మన్మయా మాముషాశ్రితాః |
 బహవోఽనేన యోగేన పూతా మద్భావమాగతాః || ౩౯.౬౦||
 అన్యాని చైవ శాస్త్రాణి లోకేఽస్మిన్ మోహనాని తు |
 వేదవాదవిరుద్ధాని మయైవ కథితాని తు || ౩౯.౬౧||
 వామం పాశుపతం సోమం లాకులం చైవ భైరవమ్ |
 అనేవ్యమేతత్ కథితం వేదబాహ్యం తథేతరమ్ || ౩౯.౬౨||
 వేదముర్తిరహం విప్రా నాన్యశాస్త్రార్థవేదిభిః |
 జ్ఞాయతే మత్స్వరూపం తు ముక్త్యా వేదం సనాతనమ్ || ౩౯.౬౩||
 స్థాపయధ్యమిదం మార్గం పూజయధ్యం మహేశ్వరమ్ |
 ఆచిరాదైశ్వరం జ్ఞానముత్పత్స్యతి న సంశయః || ౩౯.౬౪||
 మయి భక్తిశ్చ విపులా భవతామస్తు సత్తమాః |
 ధ్యాతమాత్రో హి సాన్నిధ్యం దాస్యామి మునిసత్తమాః || ౩౯.౬౫||
 ఇత్యుక్త్వా భగవాన్ సోమస్తత్రైవాన్తరథీయత |
 తేఽపి దారువనే తస్మిన్ పూజయన్తి స్మ శక్కరమ్ || ౩౯.౬౬||
 బ్రహ్మచర్యరతాః శాన్తా జ్ఞానయోగపరాయణాః |
 సమేత్య తే మహాత్మానో మునయో బ్రహ్మవాదినః || ౩౯.౬౭||
 ఏచక్రే బహూన్ వాదాన్స్వాత్మజ్ఞానసమాశ్రయాన్ |
 కిమస్య జగతో మూలమాత్మా చాస్మాకమేవ హి || ౩౯.౬౮||
 కోఽపి స్యాత్ సర్వభావానాం హేతురీశ్వర ఏవ చ |
 ఇత్యేవం మన్యమానానాం ధ్యానమార్గావలంబినామ్ |
 ఆచిరాసీన్మహాదేవీ దేవీ గిరివరాత్మజా || ౩౯.౬౯||
 కోటిసూర్యప్రతీకాశా జ్వాలామాలాసమావృతా |
 స్వభాభిర్విమలాభిస్తు పూరయన్తి నభస్తలమ్ || ౩౯.౭౦||

తామన్వపశ్యన్ గిరిజామమేయాం జ్వాలాసహస్రాస్తరసన్నివిష్టామ్ |
 ప్రణేమరేతామఖిలేశపత్నిం జానన్తి చైతత్ పరమస్య బీజమ్ || ౩౯.౭౦||

అస్మాకమేషా పరమేశపత్ని గతిస్తథా౭౭త్మా గగనాభిధానా |
 పశ్యన్యథాత్మానమిదం చ కృత్స్నం తస్యామథైతే మునయశ్చ విప్రాః || ౩౯.౭౧||

నిరీక్షితాస్తే నిరీక్షితాస్తే పరమేశపత్న్య తదన్తరే దేవమశేషహేతుమ్ |
 పశ్యన్తి శమ్భుం కవిమీశితారం రుద్రం బృహన్తం పురుషం పురాణమ్ || ౩౯.౭౩||

ఆలోక్య దేవీమథ దేవమీశం ప్రణేమురానన్దమవాపురగ్ర్యమ్ |
 జ్ఞానం తదీశం భగవత్పుసాదాదావిర్భభౌ జన్మవినాశహేతుః || ౩౯.౭౪||

ఇయం హి సా జగతో యోనిరేకా సర్వాత్మికా సర్వనియామికా చ |
 మాహేశ్వరీ శక్తిరనాదిసిద్ధా వ్యోమాభిధానా దివి రాజతీవ || ౩౯.౭౫||

అస్యాం మహాత్పరమేష్ఠీ పరస్తాన్మహేశ్వరః శివ ఏకః స రుద్రః |
 చకార విశ్వం పరశక్తినిష్ఠం మాయామథారుహ్య చ దేవదేవః || ౩౯.౭౬||

ఏకో దేవః సర్వభూతేషు గూఢో మాయీ రుద్రః సకలో నిష్కలశ్చ |
 స ఏవ దేవీ న చ తద్విభిన్నమేతజ్ఞాత్వా హ్యమృతత్వం వ్రజన్తి || ౩౯.౭౭||

అన్తర్హితో౭భూద్భగవాన్మహేశో దేవ్యా తయా సహ దేవాదిదేవః |
 ఆరాధయన్తి స్మ తమాదిదేవం వనౌకసస్తే పునరేవ రుద్రమ్ || ౩౯.౭౮||

ఏతద్వ్యః కథితం సర్వం దేవదేవస్య చేష్ఠితమ్ |
 దేవదారువనే పూర్వం పురాణే యన్మయా శ్రుతమ్ || ౩౯.౭౯||

యః పఠేచ్ఛృణుయాన్నిత్యం ముచ్యతే సర్వపాతకైః |
 శ్రావయేద్వ్యా ద్విజాన్ శాన్తాన్ స యాతి పరమాం గతిమ్ || ౩౯.౮౦||

ఇతి శ్రీకూర్మపురాణే షట్సహస్రస్యాం సంహితాయాముపరివిభాగే
 నవత్రింశో౭ధ్యాయః || ౩౯ ||

౪౦

కూర్మపురాణే ఉత్తరభాగే చత్వారింశత్తమో౭ధ్యాయః |
 సూత ఉవాచ |
 ఏషా పుణ్యతమా దేవీ దేవగన్ధర్వసేవితా |

నర్మదా లోకవిఖ్యాతా తీర్థానాముత్తమా నదీ || ౪౦.౧||

తస్యాః శృణుధ్వం మాహాత్మ్యం మార్కణ్డేయేన భాషితమ్ |
యుధిష్ఠిరాయ తు శుభం సర్వపాపప్రణాశనమ్ || ౪౦.౨||

యుధిష్ఠిర ఉవాచ |

శ్రుతాస్తే వివిధా ధర్మాస్త్యప్రసాదాన్మహామునే |
మాహాత్మ్యం చ ప్రయాగస్య తీర్థాని వివిధాని చ || ౪౦.3||

నర్మదా సర్వతీర్థానాం ముఖ్యా హి భవతీరితా |
తస్యాస్త్విదాసీం మాహాత్మ్యం వక్తుమర్హసి సత్తమ || ౪౦.౪||

మార్కణ్డేయ ఉవాచ

నర్మదా సరితాం శ్రేష్ఠా రుద్రదేహాద్వినిఃసృతా |
తారయేత్ సర్వభూతాని స్థావరాణి చరాణి చ || ౪౦.౫||

నర్మదాయాస్తు మాహాత్మ్యం పురాణే యస్మయా శ్రుతమ్ |
ఇదాసీం తప్రవక్ష్యామి శృణుష్వైకమనాః శుభమ్ || ౪౦.౬||

పుణ్యా కనఖలే గంగా కురుక్షేత్రే సరస్వతీ |
గ్రామే వా యది వాఽరణ్యే పుణ్యా సర్వత్ర నర్మదా || ౪౦.౭||

త్రిభిః సారస్వతం తోయం సప్తాహేన తు యామునమ్ |
సద్యః పునాతి గాఙ్గేయం దర్శనాదేవ నార్మదమ్ || ౪౦.౮||

కలిజ్గదేశపశ్చార్ధే పర్వతేఽమరకణ్ణకే |
పుణ్యా చ త్రిషు లోకేషు రమణీయా మనోరమా || ౪౦.౯||

సదేవాసురగన్ధర్వా ఋషయశ్చ తపోధనాః |
తపస్తప్తాః తు రాజేన్ద్ర సిద్ధిం తు పరమాం గతాః || ౪౦.౧౦||

తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ నియమస్థో జితేన్ద్రియః |
ఉపోష్య రజనీమేకాం కులానాం తారయేచ్ఛతమ్ || ౪౪౦.౧౧||

యోజనానాం శతం సాగ్రం శ్రూయతే సరిదుత్తమా |
విస్తారేణ తు రాజేన్ద్ర యోజనద్వయమాయతా || ౪౦.౧౨||

షష్ఠితీర్థసహస్రాణి షష్ఠికోట్యస్తథైవ చ |
పర్వతస్య సమంతాత్ తు తిష్ఠన్త్యమరకణ్ణకే || ౪౦.౧3||

బ్రహ్మచారీ శుచిర్భూత్వా జితక్రోధో జితేన్ద్రియః ।
 సర్వహింసానివృత్తస్తు సర్వభూతహితే రతః ॥ ౪౦.౧౪॥
 ఏవం శుద్ధసమాచారో యస్తు ప్రాణాన్ సముత్స్రుజేత్ ।
 తస్య పుణ్యఫలం రాజన్ శృణుష్యావహితో నృప ॥ ౪౦.౧౫॥
 శతవర్షసహస్రాణి స్వర్గే మోదతి పాణ్డవ ।
 అపసరోగణసమ్మీర్ణో దివ్యస్త్రీపరివారితః ॥ ౪౦.౧౬॥
 దివ్యగన్ధానులిప్తశ్చ దివ్యపుష్పోపశోభితః ।
 క్రీడతే దేవలోకే తు దైవతైః సహ మోదతే ॥ ౪౦.౧౭॥
 తతః స్వర్గాత్ పరిభ్రష్టో రాజా భవతి ధార్మికః ।
 గృహం తు లభతేఽసౌ వై నానారత్నసమన్వితమ్ ॥ ౪౦.౧౮॥
 స్తమ్భైర్మృణీమయైర్దివ్యైర్వజ్రవైదూర్యభూషితమ్ ।
 ఆలేఖ్యవాహనైః శుభ్రైర్దాసీదాససమన్వితమ్ ॥ ౪౦.౧౯॥
 రాజరాజేశ్వరః శ్రీమాన్ సర్వస్త్రీజనవల్లభః ।
 జీవేద్వర్షశతం సాగ్రం తత్ర భోగసమన్వితః ॥ ౪౦.౨౦॥
 అగ్నిప్రవేశేఽథ జలే అథవాఽనశనే కృతే ।
 అనివర్తికా గతిస్తస్య పవనస్యామ్పరే యథా ॥ ౪౦.౨౧॥
 పశ్చిమే పర్వతతటే సర్వపాపవినాశనః ।
 హ్రదో జలేశ్వరో నామ త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః ॥ ౪౦.౨౨॥
 తత్ర పిణ్డప్రదానేన సన్ధ్యోపాసనకర్మణా ।
 దశవర్షసహస్రాణి తర్పితాః స్యుర్న సంశయః ॥ ౪౦.౨౩॥
 దక్షిణే నర్మదాకూలే కపిలాఖ్యా మహానదీ ।
 సరలార్జునసంఘ్నాన్నా నాతిదూరే వ్యవస్థితా ॥ ౪౦.౨౪॥
 సా తు పుణ్యా మహాభాగా త్రిషు లోకేషు విశ్రుతా ।
 తత్ర కోటిశతం సాగ్రం తీర్థానాం తు యుధిష్ఠిర ॥ ౪౦.౨౫॥
 తస్మిన్స్తీర్థే తు యే వృక్షాః పతితాః కాలపర్యయాత్ ।
 నర్మదాతోయసంస్పృష్టాస్తే యాన్తి పరమాం గతిమ్ ॥ ౪౦.౨౬॥
 ద్వివీతీయా తు మహాభాగా విశల్యకరణీ శుభా ।

తత్ర తీర్థే నరః స్నాత్వా విశల్యో భవతి క్షణాత్ || ౪౦.౨౭||

కపిలా చ విశల్యా చ శ్రూయతే రాజసత్తమ |
ఈశ్వరేణ పురా ప్రోక్తా లోకానాం హితకామ్యయా || ౪౦.౨౮||

అనాశకం తు యః కుర్యాత్ తస్మిన్తీర్థే నరాధిప |
సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా రుద్రలోకం స గచ్ఛతి || ౪౦.౨౯||

తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్నశ్వమేధఫలం లభేత్ |
యే వసస్త్వత్తరే కూలే రుద్రలోకే వసన్తి తే || ౪౦.౩౦||

సరస్వత్యాం చ గంగాయాం నర్మదాయాం యుధిష్ఠిర |
సమం స్నానం చ దానం చ యథా మే శక్యరోఽబ్రవీత్ || ౪౦.౩౧||

పరిత్యజతి యః ప్రణాన్ పర్వతేఽమరకణ్ణికే |
వర్షకోటిశతం సాగ్రం రుద్రలోకే మహీయతే || ౪౦.౩౨||

నర్మదాయాం జలం పుణ్యం ఫేనోర్మిసమలఙ్కృతమ్ |
పవిత్రం శిరసా ధృత్వా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే || ౪౦.౩౩||

నర్మదా సర్వతః పుణ్యా బ్రహ్మహత్యాపహారిణీ |
అహోరాత్రోపవాసేన ముచ్యతే బ్రహ్మహత్యయా || ౪౦.౩౪||

జాలేశ్వరం తీర్థవరం సర్వపాపవినాశనమ్ |
తత్ర గత్వా నియమవాన్ సర్వకామాంలభేన్నరః || ౪౦.౩౫||

చన్ద్రసూర్యోపరాగే తు గత్వా హ్యమరకణ్ణికమ్ |
అశ్వమేధాద్దశగుణం పుణ్యమాప్నోతి మానవః || ౪౦.౩౬||

ఏష పుణ్యో గిరివరో దేవగన్ధర్వసేవితః |
నానాద్రుమలతాకీర్ణో నానాపుషోపశోభితః || ౪౦.౩౭||

తత్ర సన్నిహితో రాజన్ దేవ్యా సహ మహేశ్వరః |
బ్రహ్మ విష్ణుస్తథా చేన్ద్రో విద్యాధరగణైః సహ || ౪౦.౩౮||

ప్రదక్షిణం తు యః కుర్యాత్ పర్వతం హ్యమరకణ్ణికమ్ |
పౌణ్డరీకస్య యజ్ఞస్య ఫలం ప్రాప్నోతి మానవః || ౪౦.౩౯||

కావేరీ నామ విపులా నదీ కల్మషనాశినీ |
తత్ర స్నాత్వా మహాదేవమర్చయేద్వ్యుషభధ్వజమ్ |

సజ్గమే నర్మదాయాస్తు రుద్రలోకే మహీయతే || ౪౦.౪౦||

ఇతి శ్రీకూర్మపురాణే షట్సాహస్ర్యాం సంహితాయాముపరివిభాగే
చత్వారింశోఽధ్యాయః || ౪౦||

౪౧

కూర్మపురాణే ఉత్తరభాగే ఏకచత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః |

మార్కణ్డేయ ఉవాచ

నర్మదా సరితాం శ్రేష్ఠా సర్వపాపవినాశినీ |

మునిభిః కథితా పూర్వమీశ్వరేణ స్వయంబుభవా || ౪౧.౧||

మునిభిః సంస్తుతా హ్యేషా నర్మదా ప్రవరా నదీ |

రుద్రగాత్రాద్వినిష్కాంతా లోకానాం హితకామ్యయా || ౪౧.౨||

సర్వపాపహరా నిత్యం సర్వదేవనమస్కృతా |

సంస్తుతా దేవగన్ధర్వైరప్యరోభిస్తథైవ చ || ౪౧.౩||

ఉత్తరే వైవ తత్కాలే తీర్థం త్రైలోక్యవిశ్రుతే |

నామ్నా భద్రేశ్వరం పుణ్యం సర్వపాపహరం శుభమ్ || ౪౧.౪||

తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ దైవత్వైః సహ మోదతే |

తతో గచ్ఛేత్ రాజేన్ద్ర తీర్థమామ్రాతకేశ్వరమ్ || ౪౧.౫||

తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ గోసహస్రఫలం లభేత్ |

తతోఽఙ్గారకేశ్వరం గచ్ఛేన్నియతో నియతాయనః || ౪౧.౬||

సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా రుద్రలోకే మహీయతే |

తతో గచ్ఛేత్ రాజేన్ద్ర కేదారం నామ పుణ్యదమ్ || ౪౧.౭||

తత్ర స్నాతోఽదకం కృత్వా సర్వాన్ కామానవాప్నుయాత్ |

నిష్ఫలేశం తతో గచ్ఛేత్ సర్వపాపవినాశనమ్ || ౪౧.౮||

తత్ర స్నాత్వా మహారాజ రుద్రలోకే మహీయతే |

తతో గచ్ఛేత్ రాజేన్ద్ర బాణతీర్థమనుత్తమమ్ || ౪౧.౯||

తత్ర ప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రుద్రలోకమవాప్నుయాత్ |

తతః పుష్కరిణీం గచ్ఛేత్ స్నానం తత్ర సమాచరేత్ || ౪౧.౧౦||

తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ సింహాసనపతిర్భవేత్ |

శక్రతీర్థం తతో గచ్ఛేత్కూలే చైవ తు దక్షిణే || ౪౧.౧౧||

స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర ఇన్ద్రస్యార్ధాసనం లభేత్ |

తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర శూలభేదమితి శ్రుతమ్ || ౪౧.౧౨||

తత్ర స్నాత్వార్చయేద్దేవం గోసహస్రఫలం లభేత్ |

ఉపోష్య రజనీమేకాం స్నానం కృత్వా యథావిధి || ౪౧.౧౩||

ఆరాధయేన్మహాయోగం దేవం నారాయణం హరిమ్ |

గోసహస్రఫలం ప్రాప్య విష్ణులోకం స గచ్ఛతి || ౪౧.౧౪||

ఋషితీర్థం తతో గత్వా సర్వపాపహరం నృణామ్ |

స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర శివలోకే మహీయతే || ౪౧.౧౫||

నారదస్య తు తత్రైవ తీర్థం పరమశోభనమ్ |

స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర గోసహస్రఫలం లభేత్ || ౪౧.౧౬||

యత్ర తప్తం తపః పూర్వం నారదేన సురర్షిణా |

ప్రతీస్తస్య దదౌ యోగం దేవదేవో మహేశ్వరః || ౪౧.౧౭||

బ్రహ్మణా నిర్మితం లింగం బ్రహ్మేశ్వరమితి శ్రుతమ్ |

యత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ బ్రహ్మలోకే మహీయతే || ౪౧.౧౮||

ఋణతీర్థం తతో గచ్ఛేత్ స ఋణాన్ముచ్యతే ద్రువమ్ |

వటేశ్వరం తతో గచ్ఛేత్ పర్యాప్తం జన్మనః ఫలమ్ || ౪౧.౧౯||

భీమేశ్వరం తతో గచ్ఛేత్ సర్వవ్యాధివినాశనమ్ |

స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర సర్వదుఃఖైః ప్రముచ్యతే || ౪౧.౨౦||

తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర పింగళేశ్వరముత్తమమ్ |

అహోరాత్రోపవాసేన త్రిరాత్రఫలమాప్నుయాత్ || ౪౧.౨౧||

తస్మిన్స్తీర్థే తు రాజేన్ద్ర కపిలాం యః ప్రయచ్ఛతి |

యావన్తి తస్యా రోమాణి తత్ప్రసూతికులేషు చ || ౪౧.౨౨||

తావద్వర్షసహస్రాణి రుద్రలోకే మహీయతే ||

యస్తు ప్రాణపరిత్యాగం కుర్యాత్ తత్ర నరాధిప || ౪౧.౨౩||

అక్షయం మోదతే కాలం యావచ్ఛన్ద్రదివాకరో |

నర్మదాతటమాశ్రిత్య యే చ తిష్ఠన్తి మానవాః || ౪౧.౨౪||

తే మృతాః స్వర్గమాయాన్తి సన్తః సుకృతినో యథా ।
 తతో దీప్తేశ్వరం గచ్ఛద్వ్యాసతీర్థం తపోవనమ్ ॥ ౪౧.౨౫॥
 నివర్తితా పురా తత్ర వ్యాసభీతా మహానదీ ।
 పుష్కారితా తు వ్యాసేన దక్షిణేన తతో గతా ॥ ౪౧.౨౬॥
 ప్రదక్షిణం తు యః కుర్యాత్ తస్మిన్స్తీర్థే యుధిష్ఠిర ।
 ప్రీతస్తస్య భవేద్వ్యాసో వాఞ్చితం లభతే ఫలమ్ ॥ ౪౧.౨౭॥
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర ఇక్షునద్యాస్తు సజ్జమమ్ ।
 త్రైలోక్యవిశ్రుతం పుణ్యం తత్ర సన్నిహితః శివః ॥ ౪౧.౨౮॥
 తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ గాణపత్యమవాప్నుయాత్ ।
 స్కన్దతీర్థం తతో గచ్ఛేత్ సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ౪౧.౨౯॥
 ఆజన్మనః కృతం పాపం స్నాతస్తత్ర వ్యపోహతి ।
 తత్ర దేవాః సగన్ధర్వా భర్గాత్మజమనుత్తమమ్ ॥ ౪౧.౩౦॥
 ఉపాసతే మహాత్మానం స్కన్దం శక్తిధిరం ప్రభుమ్ ।
 తతో గచ్ఛద్దాఙ్గిరసం స్నానం తత్ర సమాచరేత్ ॥ ౪౧.౩౧॥
 గోసహస్రఫలం ప్రాప్య రుద్రలోకం స గచ్ఛతి ।
 అఙ్గిరా యత్ర దేవేశం బ్రహ్మపుత్రో వృషధ్వజమ్ ॥ ౪౧.౩౨॥
 తపసా౨౨రాధ్య విశ్వేశం లబ్ధవాన్ యోగముత్తమమ్ ।
 కుశతీర్థం తతో గచ్ఛేత్ సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ౪౧.౩౩॥
 స్నానం తత్ర ప్రకుర్వీత ఆశ్వమేధఫలం లభేత్ ।
 కోటితీర్థం తతో గచ్ఛేత్ సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ౪౧.౩౪॥
 ఆజన్మనః కృతం పాపం స్నాతస్తత్ర వ్యపోహతి ।
 చన్ద్రభాగాం తతో గచ్ఛేత్ స్నానం తత్ర సమాచరేత్ ॥ ౪౧.౩౫॥
 స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర సోమలోకే మహీయతే ।
 నర్మదాదక్షిణే కూలే సజ్గమేశ్వరముత్తమమ్ ॥ ౪౧.౩౬॥
 తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ సర్వయజ్ఞఫలం లభేత్ ।
 నర్మదాయోత్తరే కూలే తీర్థం పరమశోభనమ్ ॥ ౪౧.౩౭॥
 ఆదిత్యాయతనం రమ్యమీశ్వరేణ తు భాషితమ్ ।
 తత్ర స్నాత్వా తు రాజేన్ద్ర దత్త్వా దానం తు శక్తితః ॥ ౪౧.౩౮॥

తస్య తీర్థప్రభావేణ లభతే చాక్షయం ఫలమ్ ।
 దరిద్రా వ్యాధితా యే తు యే చ దుష్కృతకర్మిణః ॥ ౪౧.౩౯॥
 ముచ్యంతే సర్వపాపేభ్యః సూర్యలోకం ప్రయాన్తి చ ।
 మాతృతీర్థం తతో గచ్ఛేత్ స్నానం తత్ర సమాచరేత్ ॥ ౪౧.౪౦॥
 స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర స్వర్గలోకమవాప్నుయాత్ ।
 తతః పశ్చిమతో గచ్ఛేన్నరుదాలయముత్తమమ్ ॥ ౪౧.౪౧॥
 తత్ర స్నాత్వా తు రాజేన్ద్ర శుచిర్భూత్వా సమాహితః ।
 కాఞ్చనం తు ద్విజో దద్యాద్యథావిభవవిస్తరమ్ ॥ ౪౧.౪౨॥
 పుష్పకేణ విమానేన వాయులోకం స గచ్ఛతి ।
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర అహల్యాతీర్థముత్తమమ్ ।
 స్నానమాత్రాదప్సరోభిర్మౌదతే కాలమక్షయమ్ ॥ ౪౧.౪౩॥
 చైత్రమాసే తు సమ్ప్రాప్తే శుక్లపక్షే త్రయోదశీ ।
 కామదేవదినే తస్మిన్నహల్యాం యస్తు పూజయేత్ ॥ ౪౧.౪౪॥
 యత్ర తత్ర సముత్పన్నో వరస్తత్ర ప్రియో భవేత్ ।
 స్త్రీవల్లభో భవేచ్ఛ్రీమాన్ కామదేవ ఇవాపరః ॥ ౪౧.౪౫॥
 అయోధ్యాం తు సమాసాద్య తీర్థం శక్రస్య విశ్రుతమ్ ।
 స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ ౪౧.౪౬॥
 సోమతీర్థం తతో గచ్ఛేత్ స్నానం తత్ర సమాచరేత్ ।
 స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౪౧.౪౭॥
 సోమగ్రహే తు రాజేన్ద్ర పాపక్షయకరం భవేత్ ।
 త్రైలోక్యవిశ్రుతం రాజన్ సోమతీర్థం మహాఫలమ్ ॥ ౪౧.౪౮॥
 యస్తు చాన్ద్రాయణం కుర్యాత్ తత్ర తీర్థే సమాహితః ।
 సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా సోమలోకం స గచ్ఛతి ॥ ౪౧.౪౯॥
 అగ్నిప్రవేశం యః కుర్యాత్ సోమతీర్థే నరాధిప ।
 జలే చానశనం వాపి నాసౌ మర్త్యోఽభిజాయతే ॥ ౪౧.౫౦॥
 స్తమ్భతీర్థం తతో గచ్ఛేత్ స్నానం తత్ర సమాచరేత్ ।

స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర సోమలోకే మహీయతే || ౪౧.౫౧||

తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర విష్ణుతీర్థమనుత్తమమ్ |
యోధనీపురమాఖ్యాతం విష్ణోః స్థానమనుత్తమమ్ || ౪౧.౫౨||

అసురా యోధితాస్తత్ర వాసుదేవేన కోటిశః |
తత్ర తీర్థం సముత్పన్నం విష్ణుశ్రీకో భవేదిహ || ౪౧.౫౩||

అహోరాత్రోపవాసేన బ్రహ్మహత్యాం వ్యపోహతి |
నర్మదాదక్షిణే కూలే తీర్థం పరమశోభనమ్ || ౪౧.౫౪||

కామతీర్థమితి ఖ్యాతం యత్ర కామోఽర్చయద్ధరిమ్ |
తస్మిన్స్తీర్థే నరః స్నాత్వా ఉపవాసపరాయణః || ౪౧.౫౫||

కుసుమాయుధరూపేణ రుద్రోలోకే మహీయతే |
తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర బ్రహ్మతీర్థమనుత్తమమ్ || ౪౧.౫౬||

ఉమాహకమితి ఖ్యాతం తత్ర సస్తర్పయేత్ పితౄణామ్ |
పార్ణమాస్యామమావాస్యాం శ్రాద్ధం కుర్యాద్యథావిధి || ౪౧.౫౭||

గజరూపా శిలా తత్ర తోయమధ్యే వ్యవస్థితా |
తస్మిన్స్తు దాపయేత్ పిణ్డాన్ వైశాఖ్యాన్తు విశేషతః || ౪౧.౫౮||

స్నాత్వా సమాహితమనా దమ్భమాత్సర్యవర్జితః |
తృప్యన్తి పితరస్తస్య యావత్ తిష్ఠతి మేదిసి || ౪౧.౫౯||

విశ్వేశ్వరం తతో గచ్ఛేత్ స్నానం తత్ర సమాచరేత్ |
స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర గాణపత్యపదం లభేత్ || ౪౧.౬౦||

తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర లిङ్గో యత్ర జనార్దనః |
తత్ర స్నాత్వా తు రాజేన్ద్ర విష్ణులోకే మహీయతే || ౪౧.౬౧||

యత్ర నారాయణో దేవో మునీనాం భావితాత్మనామ్ |
స్వాత్మానం దర్శయామాస లిङ్గం తత్ పరమం పదమ్ || ౪౧.౬౨||

అకోల్లన్తు తతో గచ్ఛేత్ సర్వపాపవినాశనమ్ |
స్నానం దానం చ తత్రైవ బ్రాహ్మణానాం చ భోజనమ్ || ౪౧.౬౩||

పిణ్డప్రదానం చ కృతం ప్రేత్యానస్తఫలప్రదమ్ |
త్రియమ్భకేన తోయేన యశ్చరుం శ్రపయేత్ తతః || ౪౧.౬౪||

అకోల్లమూలే దద్యాచ్చ పిణ్ణాంజ్ఞైవ యథావిధి ।
 తారితాః పితరస్తేన తృప్యన్త్యాచన్యతారకమ్ ॥ ౪౧.౬౫॥
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర తాపనేశ్వరముత్తమమ్ ।
 తత్ర స్నాత్వా తు రాజేన్ద్ర ప్రాప్నుయాత్ తపసః ఫలమ్ ॥ ౪౧.౬౬॥
 శుక్లతీర్థం తతో గచ్ఛేత్ సర్వపాపవినాశనమ్ ।
 నాస్తి తేన సమస్తీర్థం సర్మదాయాం యుధిష్ఠిర ॥ ౪౧.౬౭॥
 దర్శనాత్ స్పర్శనాత్ తస్య స్నానదానతపోజపాత్ ।
 హోమాచ్యైవోపవాసాచ్చ శుక్లతీర్థే మహాత్ఫలమ్ ॥ ౪౧.౬౮॥
 యోజనం తత్ స్మృతం క్షేత్రం దేవగన్ధర్వసేవితమ్ ।
 శుక్లతీర్థమితి ఖ్యాతం సర్వపాపవినాశనమ్ ॥ ౪౧.౬౯॥
 పాదపాగ్రేణ దృష్టేన బ్రహ్మహత్యాం వ్యపోహతి ।
 దేవ్యా సహ సదా భర్గస్తత్ర తిష్ఠతి శక్కురః ॥ ౪౧.౭౦॥
 కృష్ణపక్షే చతుర్థశ్యాం వైశాఖే మాసి సువ్రత ।
 క్రైలాసాచ్ఛాభినిష్కృమ్య తత్ర సన్నిహితో హరః ॥ ౪౧.౭౧॥
 దేవదానవగన్ధర్వాః సిద్ధవిద్యాధరాస్తథా ।
 గణాశ్చాస్పరసో నాగాస్తత్ర తిష్ఠన్తి పుజివాః ॥ ౪౧.౭౨॥
 రక్షాతం హి యథా వస్త్రం శుక్లం భవతి వారిణా ।
 ఆజన్మని కృతం పాపం శుక్లతీర్థే వ్యపోహతి ॥ ౪౧.౭౩॥
 స్నానం దానం తపః శ్రాద్ధమనన్తం తత్ర దృశ్యతే ॥
 శుక్లతీర్థాత్ పరం తీర్థం న భవిష్యతి పావనమ్ ॥ ౪౧.౭౪॥
 పూర్వే వయసి కర్మాణి కృత్వా పాపాని మానవః ।
 అహోరాత్రోపవాసేన శుక్లతీర్థే వ్యపోహతి ॥ ౪౧.౭౫॥
 కార్తికస్య తు మాసస్య కృష్ణపక్షే చతుర్దశీ ।
 ఘృతేన స్నాపయేద్దేవముపోష్య పరమేశ్వరమ్ ॥ ౪౧.౭౬॥
 ఏకవింశత్కృతోపేతో న చ్యవేదీశ్వరాలయాత్ ।
 తపసా బ్రహ్మచర్యేణ యజ్ఞదానేన వా పునః ॥ ౪౧.౭౭॥
 న తాం గతిమవాప్నోతి శుక్లతీర్థే తు యాం లభేత్ ।

శుక్లతీర్థం మహాతీర్థమృషిసిద్ధనిషేవితమ్ || ౪౧.౭౮||
 తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ పునర్జన్మ న విన్దతి |
 ఆయనే వా చతుర్దశ్యాం సజ్కాన్తౌ విషువే తథా || ౪౧.౭౯||
 స్నాత్వా తు సోపవాసః సన్ విజితాత్మా సమాహితః |
 దానం దద్యాద్యథాశక్తి ప్రీయేతాం హరిశంకరౌ || ౪౧.౮౦||
 ఏతత్ తీర్థప్రభావేణ సర్వం భవతి చాక్షయమ్ |
 అనాథం దుర్గతం విప్రం నాథవన్తమథాపి వా || ౪౧.౮౧||
 ఉద్వాదయతి యస్తీరే తస్య పుణ్యఫలం శృణు |
 యావత్ తద్రోమసంక్ల్యా తు తత్ప్రసూతికులేషు చ || ౪౧.౮౨||
 తావద్వర్షసహస్రాణి రుద్రలోకే మహీయతే |
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర యమతీర్థమనుత్తమమ్ || ౪౧.౮౩||
 కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం మాఘమాసే యుధిష్ఠిర |
 స్నానం కృత్వా నక్షభోజీ న పశ్యేద్యోనిసంకృటమ్ || ౪౧.౮౪||
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర ఏరణ్ణీతీర్థముత్తమమ్ |
 సంజమే తు నరః స్నాయాదుపవాసపరాయణః || ౪౧.౮౫||
 బ్రాహ్మణం భోజయేదేకం కోటిర్భవతి భోజితాః |
 ఏరణ్ణీసంజమే స్నాత్వా భక్తిభావాత్తు రణ్ణితః || ౪౧.౮౬||
 మృత్తికాం శిరసి స్థాప్య అవగాహ్య చ తజ్జలమ్ |
 నర్మదోదకసమ్మిశ్రం ముచ్యతే సర్వకీల్బిషైః || ౪౧.౮౭||
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర తీర్థం కల్లోలకేశ్వరమ్ |
 గణ్గావతరతే తత్ర దినే పుణ్యే న సంశయః || ౪౧.౮౮||
 తత్ర స్నాత్వా చ పీత్వా చ దత్త్వా చైవ యథావిధి |
 సర్వపాపవినిర్ముక్తో బ్రహ్మలోకే మహీయతే || ౪౧.౮౯||
 నన్దితీర్థం తతో గచ్ఛేత్ స్నానం తత్ర సమాచరేత్ |
 ప్రీయతే తస్య నన్దిశః సోమలోకే మహీయతే || ౪౧.౯౦||
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర తీర్థం త్వనరకం శుభమ్ |
 తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ నరకం వైవ పశ్యతి || ౪౧.౯౧||

తస్మిన్స్తీర్థే తు రాజేన్ద్ర స్వాన్యస్థీని వినిక్షిపేత్ |
 రూపవాన్ జాయతే లోకే ధనభోగసమన్వితః || ౪౧.౯౨||
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర కపిలాతీర్థముత్తమమ్ |
 తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ గోసహస్రఫలం లభేత్ || ౪౧.౯౩||
 జ్యేష్ఠమాసే తు సమ్ప్రాప్తే చతుర్థశ్యాం విశేషతః |
 తత్రోపోష్య నరో భక్త్యా దద్యాద్దీపం ఘృతేన తు || ౪౧.౯౪||
 ఘృతేన స్నాపయేద్బుద్ధం సఘృతం శ్రీఫలం దహేత్ |
 ఘణ్ణాభరణసంయుక్తాం కపిలాం వై ప్రదాపయేత్ || ౪౧.౯౫||
 సర్వాభరణసంయుక్తః సర్వదేవనమస్కృతః |
 శివతుల్యబలో భూత్వా శివవత్ క్రీడతే చిరమ్ || ౪౧.౯౬||
 అఙ్గారకదినే ప్రాప్తే చతుర్థ్యాం తు విశేషతః |
 స్నాపయిత్వా శివం దద్యాద్బ్రాహ్మణేభ్యస్తు భోజనమ్ || ౪౧.౯౭||
 సర్వభోగసమాయుక్తో విమానే సర్వకామికే |
 గత్వా శక్రస్య భవనం శక్రేణ సహ మోదతే || ౪౧.౯౮||
 తతః స్వర్గాత్ పరిభ్రష్టో ధనవాన్ భోగవాన్ భవేత్ |
 అఙ్గారకనవమ్యాం తు అమావాస్యాం తదైవ చ || ౪౧.౯౯||
 స్నాపయేత్ తత్ర యత్నేన రూపవాన్ సుభగో భవేత్ |
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర గణేశ్వరమనుత్తమమ్ || ౪౧.౧౦౦||
 శ్రావణే మాసీ సమ్ప్రాప్తే కృష్ణపక్షే చతుర్థశీ |
 స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర రుద్రలోకే మహీయతే || ౪౧.౧౦౧||
 పితృణాం తర్పణం కృత్వా ముచ్యతే స ఋణత్రయాత్ |
 గణేశ్వరసమీపే తు గణావదనముత్తమమ్ || ౪౧.౧౦౨||
 ఆకామో వా సకామో వా తత్ర స్నాత్వా తు మానవః |
 ఆజన్మజనితైః పాపైర్ముచ్యతే నాత్ర సంశయః || ౪౧.౧౦౩||
 తస్య వై పశ్చిమే దేశే సమీపే నాతిదూరతః |
 దశాశ్వమేధికం తీర్థం త్రిషు లోకేషు విశ్రుతమ్ || ౪౧.౧౦౪||
 ఉపోష్య రజనీమేకాం మాసి భాద్రపదే శుభే |

అమావస్యాం నరః స్నాత్వా పూజయేదప్యషభధ్వజమ్ ॥ ౪౧.౧౦౫॥

కాఞ్చనేన విమానేన కిఙ్కిణీజాలమాలినా ।

గత్వా రుద్రపురం రమ్యం రుద్రేణ సహ మోదతే ॥ ౪౧.౧౦౬॥

సర్వత్ర సర్వదివసే స్నానం తత్ర సమాచరేత్ ।

పితృణాం తర్పణం కుర్యాదశ్వమేధఫలం లభేత్ ॥ ౪౧.౧౦౭॥

ఇతి శ్రీకూర్మపురాణే షట్సాహస్ర్యాం సంహితాయాముపరివిభాగే

ఏకచత్వారిశోఽధ్యాయః ॥ ౪౧॥

౪౨

కూర్మపురాణే ఉత్తరభాగే ద్విచత్వారింశతమోఽధ్యాయః ।

మార్కణ్డేయ ఉవాచ

తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర భృగుతీర్థమనుత్తమమ్ ।

తత్ర దేవో భృగుః పుర్వం రుద్రమారాధయత్ పురా ॥ ౪౨.౧॥

దర్శనాత్ తస్య దేవస్య సద్యః పాపాత్ ప్రముచ్యతే ।

ఏతత్ క్షేత్రం సువిపులం సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ౪౨.౨॥

తత్ర స్నాత్వా దివం యాన్తి యే మృతాస్తేఽపునర్భవాః ।

ఉపాసహోస్తథా యుగ్మం దేయమన్నం సకాఞ్చనమ్ ॥ ౪౨.౩॥

భోజనం చ యథాశక్తి తదస్యాక్షయముచ్యతే ।

క్షరన్తి సర్వదానాని యజ్ఞదానం తపః క్రియా ॥ ౪౨.౪॥

అక్షయం తత్ తపస్తప్తం భృగుతీర్థే యుధిష్ఠిర ।

తస్యైవ తపసోగ్రేణ తుష్టేన త్రిపురారిణా ॥ ౪౨.౫॥

సాన్నిధ్యం తత్ర కథితం భృగుతీర్థే యుధిష్ఠిర ।

తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర గౌతమేశ్వరముత్తమమ్ ॥ ౪౨.౬॥

యత్రారాధ్య త్రిశూలాఙ్కం గౌతమః సిద్ధిమాప్తవాన్ ।

తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ ఉపవాసపరాయణః ॥ ౪౨.౭॥

కాఞ్చనేన విమానేన బ్రహ్మలోకే మహీయతే ।

వృషోత్సర్గం తతో గచ్ఛేచ్ఛాశ్వతం పదమాప్పుయాత్ ॥ ౪౨.౮॥

న జానన్తి నరా మూఢా విష్ణోర్మాయావిమోహితాః ।
 ధాతపాపం తతో గచ్ఛేద్ధాతం యత్ర వృషేణ తు ॥ ౪౨.౯ ॥
 సర్మదాయాం స్థితం రాజన్ సర్వపాతకనాశనమ్ ।
 తత్ర తీర్థే నరః స్నాత్వా బ్రహ్మహత్యాం వ్యపోహతి ॥ ౪౨.౧౦ ॥
 తత్ర తీర్థే తు రాజేన్ద్ర ప్రాణత్యాగం కరోతి యః ।
 చతుర్భుజస్త్రినేత్రశ్చ హరతుల్యబలో భవేత్ ॥ ౪౨.౧౧ ॥
 వనేత్ కల్పాయుతం సాగ్రం శివతుల్యపరాక్రమః ।
 కాలేన మహతా జాతః పృథివ్యామేకరాడ్ భవేత్ ॥ ౪౨.౧౨ ॥
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర హంసతీర్థమనుత్తమమ్ ।
 తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ బ్రహ్మలోకే మహీయతే ॥ ౪౨.౧౩ ॥
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర సిద్ధో యత్ర జనార్దనః ।
 వరాహతీర్థమాఖ్యాతం విష్ణులోకగతిప్రదమ్ ॥ ౪౨.౧౪ ॥
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర చన్ద్రతీర్థమనుత్తమమ్ ।
 పౌర్ణమాస్యాం విశేషేణ స్నానం తత్ర సమాచరేత్ ॥ ౪౨.౧౫ ॥
 స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర పృథివ్యామేకరాడ్ భవేత్ ।
 దేవతీర్థ తతో గచ్ఛేత్ సర్వదేవనమస్కృతమ్ ॥ ౪౨.౧౬ ॥
 తత్ర స్నాత్వా చ రాజేన్ద్ర దైవతైః సహ మోదతే ।
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర శక్తితీర్థమనుత్తమమ్ ॥ ౪౨.౧౭ ॥
 యత్ తత్ర దీయతే దానం సర్వం కోటిగుణం భవేత్ ।
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర తీర్థం పైతామహం శుభమ్ ॥ ౪౨.౧౮ ॥
 యత్తత్ర క్రియతే శ్రాద్ధం సర్వం తదక్షయం భవేత్ ।
 సావిత్రితీర్థమాసాద్య యస్తు ప్రాణాన్ పరిత్యజేత్ ॥ ౪౨.౧౯ ॥
 విధూయ సర్వపాపాని బ్రహ్మలోకే మహీయతే ।
 మనోహరం తు తత్రైవ తీర్థం పరమశోభనమ్ ॥ ౪౨.౨౦ ॥
 స్నాత్వా తత్ర నరో రాజన్ రుద్రలోకే మహీయతే ।
 తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర కన్యాతీర్థమనుత్తమమ్ ॥ ౪౨.౨౧ ॥
 స్నాత్వా తత్ర నరో రాజన్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ।

శుక్లపక్షే తృతీయాయాం స్నానమాత్రం సమాచరేత్ || ౪౨.౨౨||

స్నాతమాత్రో నరస్తత్ర పృథివ్యామేకరాడ్ భవేత్ |

స్వర్గబింధుం తతో గచ్ఛేత్తీర్థం దేవనమస్కృతమ్ || ౪౨.౨౩||

తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ దుర్గతిం వైవ గచ్ఛతి |

అప్సరేశం తతో గచ్ఛేత్ స్నానం తత్ర సమాచరేత్ || ౪౨.౨౪||

క్రీడతే నాకలోకస్థో హ్యప్సరోభిః స మోదతే |

తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర భారభూతిమనుత్తమమ్ || ౪౨.౨౫||

ఉపోషితోఽర్చయేదీశం రుద్రలోకే మహీయతే |

అస్మింస్తీర్థే మృతో రాజన్ గాణపత్యమవాప్నుయాత్ || ౪౨.౨౬||

కార్తికే మాసి దేవేశమర్చయేత్ పార్వతీపతిమ్ |

అశ్వమేధార్దశగుణం ప్రవదన్తి మనీషిణః || ౪౨.౨౭||

వృషభం యః ప్రయచ్ఛేత తత్ర కున్దేన్ద్రసప్రభమ్ |

వృషయుక్తేన యానేన రుద్రలోకం స గచ్ఛతి || ౪౨.౨౮||

ఏతత్ తీర్థం సమాసాద్య యస్తు ప్రాణాన్ పరిత్యజేత్ |

సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా రుద్రలోకం స గచ్ఛతి || ౪౨.౨౯||

జలప్రవేశం యః కుర్యాత్ తస్మింస్తీర్థే నరాధిప |

హంసయుక్తేన యానేన స్వర్గలోకం స గచ్ఛతి || ౪౨.౩౦||

ఏరణ్డ్యా నర్మదాయాస్తు సజ్గమం లోకవిశ్రుతమ్ |

తచ్చ తీర్థం మహాపుణ్యం సర్వపాపప్రణాశనమ్ || ౪౨.౩౧||

ఉపవాసకృతో భూత్వా నిత్యం వ్రతపరాయణః |

తత్ర స్నాత్వా తు రాజేన్ద్ర ముచ్యతే బ్రహ్మహత్యయా || ౪౨.౩౨||

తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర నర్మదోదధిసజ్గమమ్ |

జమదగ్నిరితి ఖ్యాతః సిద్ధో యత్ర జనార్దనః || ౪౨.౩౩||

తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ నర్మదోదధిసజ్గమే |

త్రిగుణం చాశ్వమేధస్య ఫలం ప్రాప్నోతి మానవః || ౪౨.౩౪||

తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర పింగళేశ్వరముత్తమమ్ |

తత్ర స్నాత్వా నరో రాజన్ రుద్రలోకే మహీయతే || ౪౨.౩౫||

తత్రోపవాసం యః కృత్వా పశ్యేత విమలేశ్వరమ్ ।
సప్తజన్మకృతం పాపం హిత్యా యాతి శివాలయమ్ ॥ ౪౨.౩౬॥

తతో గచ్ఛేత రాజేన్ద్ర అలికాతీర్థముత్తమమ్ ।
ఉపోష్య రజనీమేకాం నియతో నియతాశనః ॥ ౪౨.౩౭॥

అస్య తీర్థస్య మాహాత్మ్యాన్మచ్యతే బ్రహ్మహత్యయా ।
ఏతాని తవ సక్షిపాత్ ప్రాధాన్యాత్ కథితాని తు ॥ ౪౨.౩౮॥

న శక్యా విస్తరాద్వక్తుం సజ్ఞ్యా తీర్థేషు పాణ్డవ ।
ఏషా పవిత్రా విమలా నదీ త్రైలోక్యవిశ్రుతా ॥ ౪౨.౩౯॥

నర్మదా సరితాం శ్రేష్ఠా మహాదేవస్య వల్లభా ।
మనసా సంస్మరేద్యస్తు నర్మదాం వై యుధిష్ఠిర ॥ ౪౨.౪౦॥

చాన్ద్రాయణశతం సాగ్రం లభతే నాత్ర సంశయః ।
అశ్రద్ధధానాః పురుషా నాస్తిక్యం ఘోరమాశ్రితాః ॥ ౪౨.౪౧॥

పతన్తి నరకే ఘోరే ఇత్యాహ పరమేశ్వరః ।
నర్మదాం నేవతే నిత్యం స్వయం దేవో మహేశ్వరః ।
తేన పుణ్యా నదీ జ్ఞేయా బ్రహ్మహత్యాపహారిణీ ॥ ౪౨.౪౨॥

ఇతి శ్రీకూర్మపురాణే షట్సాహస్ర్యాం సంహితాయాముపరివిభాగే
ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥ ౪౨॥

ఇతి తీర్థమాహాత్మ్యం సమాప్తమ్ ।

Proofread by PSA Easwaran

IrthamAhAtmyaM Kurmapurana 34-42 Importance of Places of Pilgrimage
pdf was typeset on August 6, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

